

21.12.2005

PIR-2005-R-14-53

Toivonen Yhtiöt Oy
Tauskokatu 30
33720 Tampere

Viite / Hänvisning

Arviointiohjelma 16.9.2005

Asia / Ärende

LAUSUNTO VILJAKKALAN VIRONVUORTEN JÄTTEENKÄSITTELYKESKUKSEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Toivonen Yhtiöt Oy on toimittanut 16.9.2005 Pirkanmaan ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman Viljakkalan Vironvuorten jätteenkäsittelykeskuksesta (YVA-ohjelma).

Pirkanmaan ympäristökeskus on ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettelyn) **yhteysviranomainen**.

Hankkeesta vastaava on Toivonen Yhtiöt Oy. YVA-ohjelman on laatinut Toivonen Yhtiöt Oy:n toimeksiannosta Suunnittelukeskus Oy.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen 6 §:n kohdan 11 perusteella suunniteltavaan jätehuoltohankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä; kohta b) muiden kuin ongelmajätteiden käsittelyä yli 100 tonnia vuorokaudessa sekä kohta c) yhdyskuntajätteiden käsittelyä vähintään 20 000 tonnia vuodessa ja/tai d) kaatopaikka vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle, mutta ei kuitenkaan ongelmajätteille tai yhdyskuntajätteille tai -lietteille. Lisäksi YVA-menettelyä sovelletaan maa-ainestenottoon, jonka määrä on vähintään 200 000 m³ vuodessa.

Arviointimenettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa käsitellään arviointiohjelmaa, joka on hankkeesta vastaavan suunnitelma ympäristövaikutusten arvioimiseksi ja arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelma sisältää myös suunnitelman siitä, miten yleisön osallistuminen arviointimenettelyyn järjestetään. Yhteysviranomaisen antaa hankkeesta vastaavalle arviointiohjelmasta lausunnon, joka sisältää myös yhteenvedon muiden viranomaisten lausunnoista ja yleisön mielipiteistä. Toisessa vaiheessa hankkeesta vastaava kokoaa arvioinneista arviointiselostuksen, joka on laadittava arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen ohjelmasta antaman lausunnon perusteella. Arviointimenettely päättyy yhteysviranomaisen lausuntoon arviointiselostuksesta. Lausunto ei ole kuitenkaan vielä päätös hankkeesta. Lausunnosta ei voi tehdä valitusta. Yhteysviranomaisen lausunto on liitettävä arviointiselostuksen kanssa hankkeen lupa- tai hyväksymismenettelyjen hakemuksiin.

Arvioitava hanke ja sen vaihtoehdot

Hankkeesta vastaava on esittänyt suunnitelman jätteenkäsittelykeskuksen toiminnoista ja loppusijoitusalueesta:

Jätteenkäsittelykeskukseen otetaan vastaan ja käsitellään yhteensä 140 000 tonnia vuodessa rakennusten uudis- ja korjausrakentamisessa sekä purkutoiminnassa syntyvää jätettä sekä kaupan ja teollisuuden pakkaus- ja kuivajätettä. Näistä loppusijoitetaan alueelle 20 000 tonnia, ja suoraan loppusijoitukseen tuodaan lisäksi lajiteltua hyötykäyttökelpotonta rakennusjätettä 20 000 tonnia vuodessa. Asbestin osuus on enimmillään 1000 tonnia vuodessa. Alueelle ei sijoiteta muita ongelmajätteitä. Lisäksi voidaan ottaa murskattavaksi puuta 30 000 tonnia vuodessa. Loppusijoitusalueita rakennetaan yhteensä noin 10 hehtaaria ja niiden täyttötilavuus on noin miljoona kuutiometriä, mikä vastaa 30 vuoden tarvetta. Rakentamisvaiheen maa-ainesten poisto, louhinta, kiven rikotus ja murskaus jakautuu usealle vuodelle. Loppusijoitusalueen suurin täyttökorkeus 25 metriä nousee samalle tasolle kuin Vironvuorten korkein kohta. Toiminnan jätevesiä käsitellään laitospäätöksin tai laskeuttamalla ennen johtamista etelään laskevaan ojaan, ja saniteettivedet kuljetetaan jätevedenpuhdistamolle.

Hankkeesta vastaava on esittänyt arvioitavaksi kolme vaihtoehtoa:

0-vaihtoehto: Hanketta ei toteuteta. Toiminta jatkuu nykyisissä laitoksissa, joista jätteet toimitetaan olemassa oleville loppusijoitusalueille.

Vaihtoehto 1: Jätteenkäsittelykeskuksen toiminnot sijoitetaan Viljakkalan Vironvuoren 23 hehtaarin alueelle, kunnan entisen kaatopaikan viereen: loppusijoitusalueiden louhinta ja kiviaineksen murskaus, jätteiden vastaanottoalue, lajittelulaitos (sisätila), varasto- ja käsittelykentät (murskaukset, aumat) ja loppusijoitusalueet sekä jäte- ja hulevesien tasausaltaat ja käsittelyrakenteet. Jätteitä tuodaan yhteensä 160 000 tonnia vuodessa. Jättekuljetuksille esitetään vaihtoehtoisia reittejä Ylöjärven ja Hämeenkyrön kautta.

Vaihtoehto 2: Kuten vaihtoehto 1, ja lisäksi käsitellään erilliskerättyä puhdasta puuta 30 000 tonnia vuodessa. Jätteitä tuodaan yhteensä 190 000 tonnia vuodessa.

Menettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Jätteenkäsittelykeskuksen arviointimenettelyn kanssa samaan aikaan on tullut vireille Savusillan-Vironvuoren osayleiskaava (120 ha), joka sisältää hankealueen (23 ha) ja Viljakkalantien vieressä Savusillan kiinteistön, jonne tulisi teollisuustontteja, sekä näiden välisen alueen. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointia hyödynnetään osayleiskaavan arvioinnissa ja yhteisvaikutusten arviointiin tarvittavaa tietoa saadaan kaavatyöstä. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ei ole vielä laadittu. Hankkeesta vastaava hakee hankkeelle ympäristölupaa Pirkanmaan ympäristökeskukselta arviointimenettelyn jälkeen.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

YVA-selostus tulee laatia arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon mukaan. Hanketta koskevassa päätöksenteossa viranomaisella on oltava käytettävissä YVA-selostus ja yhteysviranomaisen lausunto sen riittävyydestä, ja asiakirjat tulee liittää lupahakemuksiin tai ilmoituksiin. Hankkeen edellyttämistä luvista ja hyväksymispäätöksistä tulee ilmetä, miten arviointi on otettu huomioon (YVAL 13 §).

Arviointiohjelmassa on todettu oikein hankkeen maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaiset luvat ja hyväksymispäätökset.

Murskauksen ja louhinnan voidaan tulkita muodostavan ympäristönsuojelulain tarkoittaman toimintakokonaisuuden jätteenkäsittelykeskuksen kanssa, jolloin kaikki ympäristöluvut voidaan käsitellä ympäristökeskuksessa samanaikaisesti. Murskaus vaatii ympäristöluvan ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 7e-kohdan mukaan, kun kyseessä on vähintään kiinteä tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava murskaamo, jonka toiminta-aika on vähintään 50 päivää vuodessa. Ympäristöluvassa voidaan antaa määräyksiä myös lyhyempi-aikaisesta murskauksesta.

Ympäristönsuojelulaissa (42 §) on lueteltu luvan myöntämisedellytykset kuten hankkeesta vastaavan riittävä vakuus (esimerkiksi pankkitalletus) jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi. Ympäristövahinkovakuutus on pakollinen kaikille niille toiminnoilla, joilla on ympäristökeskuksen myöntämä ympäristölupa lukuun ottamatta jätteenhyödyntämistä. Vironvuorten jätteenkäsittelykeskuksen toiminta vaatii ympäristövahinkovakuutuksen. Valtioneuvoston päätöksessä kaatopaikoista (VNp 861/1997) määrätään muun muassa kaatopaikan sijoittamisesta, vesien hallinnasta ja käsittelystä, kaatopaikan pohja- ja pintarakenteista sekä valvonnasta ja tarkkailusta.

Kiviaineksen otto vaatii lisäksi erillisen maa-ainesten ottoluvan (Maa-aineslaki) kunnalta, kuten arviointiohjemassa on esitetty. Maa-aineslain (12 §) mukaan luvassa voi vaatia tarvittaessa vakuutta. Kallioulouhinnan räjäytyksistä tulee tehdä ilmoitus poliisille (Räjähdysasetus 76 §), joka voi antaa tarvittaessa määräyksiä tai kieltoja.

ARVIOINNISTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

YVA-ohjelmasta kuulutettiin Hämeenkyrön Sanomissa, Ylöjärven Uutisissa ja Aamulehdessä, ja ohjelma oli yleisön nähtävillä 11.10. – 17.11.2005 Viljakkalan kunnanvirastossa ja kirjastossa; Hämeenkyrön kunnanvirastossa, Hämeenkyrön ja Kyröskosken kirjastoissa sekä kirjastoautossa; Ylöjärven ympäristötoimistossa ja kirjastossa sekä Tampereella Pirkanmaan ympäristökeskuksessa. YVA-ohjelma on luettavissa ympäristöhallinnon internetsivulla, joille on linkitys Viljakkalan kunnan internetsivuilta.

Jätteenkäsittelykeskuksen YVA-ohjelmasta oli kaikille avoin yleisötilaisuus tiistaina 25. lokakuuta 2005 kello 18.00 – 20.00 Seuratalo Lavajärven Päivölässä. Yleisötilaisuuteen osallistui noin 100 henkilöä. Yleisötilaisuuden keskustelusta laadittu muistio on luettavissa internetissä. Arviointiohjelmaa esittelevästä yleisötilaisuudesta ilmoitettiin yhteysviranomaisen lehdistötiedotteessa YVA-menettelyn alkamisesta viikkoa ennen ja lisäksi arviointiohjelmasta julkaistiin hankkeesta vastaavan kutsu paikallislehdissä. Lisäksi yleisötilaisuus ajoitettiin niin, että arviointiohjelma oli yleisölle kaksi viikkoa nähtävillä ennen yleisötilaisuutta. Näin yleisölle annettiin mahdollisuus miettiä kysymyksiä tilaisuutta varten. Yleisötilaisuudessa oli jaettavana mielipidelomakkeet arviointimenettelyä varten ja arviointiohjelman tiivistelmä.

Hankkeesta vastaava on lisäksi laatinut kuusi lehdistötiedotetta ja järjestänyt yleisötilaisuuksia Viljakkalan ja Karhen kouluilla. Hankkeesta uutisoitiin paikallislehdessä ja Aamulehdessä. Keskustelu paikallislehden mielipidesivulla on ollut näkyvää.

Paikalliset asukkaat ovat perustaneet yhdistyksen Vipu ry, joka pitää internet-sivuja ja järjesti oman yleisötilaisuuden koskien mm. hankkeen vaikutuksia Ruonanjokeen. Yhdistys tiedotti kesäasukkaille, että yhteysviranomaisen kanssa oli sovittu heidän mielipiteidensä palautusajan pidentämisestä 25.11.2005 asti.

Hankkeen YVA-menettelyä varten hankkeesta vastaava kutsuu koolle ohjausryhmän sekä järjestää asukkaiden osallisyhmän kokouksen.

ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Arviointiohjelmasta pyydettiin lausunnot Viljakkalan ja Hämeenkyrön kunnilta, Ikaalisten ja Ylöjärven kaupungeilta, Pirkanmaan liitolta, Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry:ltä, Kyrön Luonto ry:ltä, Tiehallinnon Hämeen tiepiiriltä, Pirkanmaan työvoima- ja elinkeinokeskukselta, Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveystoimialalta, Pirkanmaan maakuntamuseolta, Pirkanmaan Metsäkeskukselta, Kyrön Luonto ry:ltä, Karhe-Seura ry:ltä, Viljakkalan yrittäjät ry:ltä, Maataloustuottajain Viljakkalan yhdistys ry:ltä, Viljakkalan puolesta yhdistykseltä.

Yhteysviranomaisen on laatinut annetuista lausunnoista tähän lyhennelmänsä:

Viljakkalan kunta, kunnanhallitus ja tekninen lautakunta ympäristöviranomaisena lausuvat yhteisesti, että arviointiohjelman lisäksi arvioinnissa tulee huomioida:

1. Ympäristövaikutuksien osalta tulee selvittää oletettujen kulkuyhteyksien nykyiset liikennemäärät ja mitkä ne tulevat olemaan sen jälkeen kun hanke on valmis ja käytössä.
2. Välivarastosta ja käsittelykentästä korkeusasemasta ei ole esitetty tietoa, joten niistä mahdollisesti tulevien meluhaittojen osalta tulee selvittää, mikä meluhaitta on nykyisen maanpinnan tasolla mitattuna ja mikä se mahdollisesti olisi, jos välivaraston ja käsittelykentän tasoa lasketaan esim. 2 metriä alemmaksi.
3. Mahdollisessa suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdolliset pöly- ja meluhaittojen lisäksi, mahdolliset pohjaveteen kohdistuvat haitat, mahdollisen tulipalon vaaran varalta suunnitelma esim. yhteistyössä alueellisen pelastuslaitoksen kanssa, sekä miten turvataan alueella olevan käytöstä poistetun peitetyn kaatopaikan mahdolliset valuma- ym. mahdolliset haitat räjäytys- ja louhintatöiden yhteydessä.
4. Pirkanmaan alueella on samanaikaisesti vireillä muitakin lähes vastaavia hankkeita, joten niiden toteutumisen tai toteutumatta jäämisen merkitys olisi hyvä arvioida Vironvuorten hankkeen kannalta.
5. Paras mahdollinen vaihtoehto olisi 2-vaihtoehto, jossa mm. keskitytään puhtaasti puujätteen vastaanottoon ja käsittelyyn. Nykyisillä energian hinnoilla puujäte, kun se haketetaan, on sitä edullisesti saatavissa Viljakkalan kunnan alueelle lyhyestä kuljetuskustannuksesta johtuen.

Lisäksi tulee selvittää mahdollinen rakennusaikainen liikenne, pohjaveden virtaussuunnat ja asbestin käsittelyt ja Mäihälähdän tien 2763 kestävyys myös kelirikkoaikana.

Kunnanhallitus liitti lausuntoon kuntalaisaloitteen ja ilmoitti näkemyksensä, että aloitteesta selvitettäväksi esitetty arviointi tulee sisällyttää arviointisuunnitelmaan.

Hämeenkyrön kunta, ympäristölautakunta korostaa jätteenkäsittelykeskuksen jätevesien käsittelyn niin laadullista kuin määrällistäkin tärkeyttä. Toiminnasta ei tule aiheutua poikkeustilanteissakaan lisäkuormitusta Ruonanjoen ja Lavajärven vesien laadulle.

Ohjelmassa esitettyjen liikennearvioiden mukaan jätteenkäsittelykeskuksen toiminnasta johtuva liikennemäärän kasvu raskaan liikenteen osalta on 30 - 64 ajoneuvoa ja henkilöliikenteen osalta 30 ajoneuvoa vuorokaudessa. Tampereelta tultaessa (ilmeinen pääliikennesuunta) Hämeenkyrön puolella ajoreiteistä kulkevat Komintien (Yt 2773) sekä valtatie 3:n ja Kylmäojantien (Mt 276) kautta menevät reitit. Valtatie 3:ä lukuun ottamatta raskaan liikenteen määrän lisäys em. teillä olisi merkittävää. Huomioitavaa on, että Kylmäojantie ja Komintie ovat kapeita teitä, joiden varrella oleva asutus sijoittuu lähelle tiealuetta. Ohjelmaselostuksessa on todettu, että liikenne tulee todennäköisesti jakautumaan useammalle tielle ja ajoittumaan vain arkipäiville ja päiväaikaan. Tämä on ympäristövaikutusten vähentämisen kannalta erittäin toivottavaa.

Ylöjärven kaupungin viranhaltijapäätöksessä todetaan, että Ylöjärven kannalta liikennevaikutusten arviointi on jätteenkäsittelykeskuksen vaikutusten osalta keskeisin arvioitava tekijä. Sitä arvioidaan melun, lisäksi teiden mitoituksen, kunnan ja turvallisuuden pohjalta. Liikenteestä aiheutuvien vaikutusten tarkasteluun tulisi lisätä vielä vaikutukset ihmisten viihtyvyyteen Viljakkalaa laajemmin, koska jätekuormien mittava kuljettaminen maaseutumaisien kylien halki voi vaikuttaa turvallisuuden ohella ihmisten elinoloihin.

Pirkanmaan liitto, Maakuntahallitus lausuu Viljakkalan Vironvuorten jätteenkäsittelykeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa: Vironvuorten alueelle ei ole osoitettu aluevarauksia voimassa olevassa Pirkanmaan 3. seutukaavassa eikä vahvistettavana olevassa Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa. Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa jätehuoltoon liittyvät alue- ja kehittämisaluemerkinnät turvaavat jätteiden käsittelyn, kierrätyksen ja loppusijoituksen aluetarpeet seuraavien 15 - 20 vuoden jaksolle. Maakuntakaavasta puuttuvien, uusien, vaikutuksiltaan ja merkitykseltään ylikunnallisten alueiden käytönnoton tulee siten selkeästi korvata maakuntakaavassa tarkasteltu varaus tai uudelle alueelle tulee muuten olla erityisen painavat perusteet. Kokonaistilannearvion muodostamiseksi on YVA-asiakirjoissa ilmaistava selkeästi, onko Vironvuorten hanke oma uusi hanke vai vaihtoehto maakuntakaavan Vinsanvuoren tk3-hankkeelle. Jätehuollon kokonaistilannekuva ja Vinsanvuoren rooli tässä kokonaisuudessa on oleellista jatkoselvitysten kannalta. Koska Vironvuorten jätteenkäsittelykeskushanketta ei ole käsitelty maakuntakaavaprosessissa, vaikka toiminta-alue ulottuu koko maakuntaan, tulee YVA-tarkastelu toteuttaa maakuntakaavaprosessin kaltaisesti mahdollisimman laaja-alaisena mm. pyytämällä hankkeesta lausunnot riittävän kattavasti kaikilta toimijoilta ja osallisilta.

Näin laajaksi suunnitellun hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa on annettava erityistä painoa kuljetusten, päästöjen ja melun ympäristövaikutuksiin. Näitten osa-alueitten kohdalta arviointiohjelma onkin varsin kattava. Vironvuorten jätteenkäsittelylaitoksen vaikutukset Ruonanjoen Natura -arvoihin tulee erityisesti selvittää. Jätteiden käsittelyssä muodostuu tärkeäksi myös eri tekijöiden yhteisvaikutusten arviointi. Tältä osin ohjelman luvun 7.5 sisältöä tulee vielä erikseen painottaa ohjaamalla käsittelyä mm. niin, että YVA -selvitys mahdollisimman hyvin palvelisi laadittavan Savusillan – Vironvuorten yleiskaavan tausta-aineistona. Edellä olevin tarkennuksin Vironvuorten jätteenkäsittelykeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelma antaa hyvät lähtökohdat hankkeen kokonaisvaltaiseen vaikutusten selvittämiseen.

Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto lausuu, että ohjelmassa on esitetty arvioitavan eri hankevaihtoehtojen vaikutukset mm. ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, vaikutukset maaperään, vesiin, ilmaan eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen. Yksittäisiin ihmisiin ja sidosryhmien tärkeiksi kokemista asioista tietoa esitetään kerättävän mm. tiedottamis- ja kuulemismenettelyillä. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee kuulla myös kunnan sosiaali- ja terveystoimen edustajia, joka arviointiohjelman mukaan toteutetaan kutsumalla edustajia järjestettävään osallisryhmän kokoukseen.

Mahdollisuuksien mukaan melumallinnuksissa tulisi kartoittaa ne toimintamuodot mm. murskekasojen käyttäminen meluvalleina ja murskaus ja erityisesti rikotustoiminnan sijoittelulla, jotka toteuttamalla lähimpien häiriintyvien kohteiden melu- ja pölykuormaa pystytään vähentämään.

Mielipidekyselyllä kerättävien kannanottojen keräämistavalla tulee varmistua, että erityisryhmien kannat tulevat riittävästi selvityksen tekijän tietoon ja otetuksi huomioon. Vaikutusalueen asukkailta saatavan tiedon keräämisessä tulee erityisesti kiinnittää huomiota tiedon hankintatapojen monipuolisuuteen.

Liikennejärjestelyjen osalta hankkeen aiheuttaman liikennemäärien kasvun sosiaalisia vaikutuksia on tarpeen ottaa huomioon kaikkien väestöryhmien näkökulmasta.

Tiehallinnon Hämeen tiepiirin näkemyksen mukaan arviointiohjelma sisältää tienpitoon ja liikenteeseen liittyvät keskeiset lähtötiedot hankkeesta. Jätteenkäsittelykeskukselle ei ole esitetty vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja. Vaihtoehtojen valintaa tulisi tältä osin perustella arviointiselostuksessa laajemmin, koska sijoituspaikkaa ei ole osoitettu seutu-, maakunta- tai yleiskaavoissa. Hankkeen aiheuttamien liikenteellisten vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon myös alueelta poistettavien maa-ainesten kuljetus. Tiestön kunnon ja kapasiteetin samoin kuin liikenneturvallisuusvaikutusten selvittämisen menetelmiä ei ole esitetty arviointiohjelmassa.

Hämeen tiepiiri toteaa, että hankkeen synnyttämän raskaan liikenteen määrän lisäys on suhteellisesti suurinta alemmalla yleisen tien verkolla, jolla tiestön kantavuus, etenkin huono reunakantavuus ja teiden kapeus muodostuu ongelmaksi. Liikenneturvallisuusongelmia on nykyisin lähinnä Hämeenkyrön-Heittolan maantiellä 276 Hämeenkyrön ja Viljakkalan välillä, jolle tarvittaisiin kevyen liikenteen väylä. Hämeenkyrön ja Viljakkalan välillä maantien 276 rakennetta parannetaan vuonna 2006. Maantie 2763 (Mäihälahti-Virojärvi) on sorapintainen tie, jolla on jo nykyisellään kantavuusongelmia. Raskaan liikenteen lisäys edellyttäisi tien rakenteen parantamista. Hirvilahden-Kyrönlahden maantien 2771 kunto on nykyisellään melko hyvä, mutta raskaan liikenteen lisääntyminen voi aiheuttaa kantavuusongelmia. Viljakkalan-Veittijärven maantiellä 2773 parannetaan päällystettä vuonna 2006 Komi-Vormisto -välillä. Tien rakennetta on todennäköisesti parannettava ainakin osittain, mikäli raskaan liikenteen määrä lisääntyy. Karhen paikallistie (13286) on parannettu vuonna 2002, joten tie on nyt kantavuudeltaan kohtalainen nykyliikenteelle. Tiepiirin alustavan arvion mukaan tiestön kunnon kannalta jätteenkäsittelykeskuksen kuljetuksia voitaisiin Tampereen suuntaan hoitaa maanteiden 2771 ja 2773 kautta Tampereen-Virtain kantatiele 65.

Tiehallinnon Hämeen tiepiiri katsoo, että hankkeesta vastaavan tai Viljakkalan kunnan on toteutettava maantielle 2763 tarvittava uusi liittymä omalla kustannuksellaan. Suunnitellun jätteenkäsittelykeskuksen lähialueelle ei ole tiepiirin ohjelmissa muita tienparannuskohteita kuin edellä mainitut vuoden 2006 hankkeet.

Metsäkeskus Pirkanmaa esittää karttapohjalla metsälain 10 §:n mukaisen luontokohteen, joka tulee säilyttää niin, etteivät ominaispiirteet muutu. Jos alueen maankäyttö muuttuu metsätaloudesta muuksi käytöksi, metsälaki ei vaadi ominaispiirteiden säilyttämistä.

Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että alueella ei tunneta muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänneksiä.

Kyrön Luonto ry on Hämeenkyrön ja Viljakkalan alueella toimiva luonnon- ja ympäristönsuojeluyhdistys. Yhdistys pitää suunniteltua arviointiohjelmaa sinänsä melko laajana ja monipuolisesti jätteenkäsittelylaitoksen ympäristövaikutuksia huomioon ottavana. Yhdistyksen mielestä ohjelmasta puuttuu pohdinta hankkeen asemasta valtakunnallisessa ja maakunnallisessa strategiassa. Yhdistys suhtautuu suurella varauksella jätteenkäsittelylaitoksen sijoituspaikkaan ja painottaa ohjelman joitakin kohtia, jotka vaativat tarkennuksia mm:

Hankkeen sijainti Ruonanjoen valuma-alueella aiheuttaa yhdistyksen mielestä ongelmia, jotka tulee erittäin tarkasti kartoittaa ympäristövaikutusten arvioinnissa. Ruonanjoki on valtakunnallisesti ja eurooppalaisittainkin tärkeä jokihelmisimpukan eli raakun esiintymisvesi, ja jokihelmisimpukka pystyy vielä joessa nykyisellään lisääntymään, mikä on Etelä-Suomen mittakaavassa ainutlaatuista. Mikään valuma-alueella tehtävä rakennus- tai muun toiminta ei saa vaarantaa jokihelmisimpukan elinmahdollisuuksia ja tämän tulee olla kaiken ympäristövaikutusten arvioinnin lähtökohta ja ohittamaton arvo. Pitää myös ottaa huomioon, että Ruonanjoki kuuluu Natura-verkoston erityisesti tämän ominaisuuden vuoksi.

Yhdistys edellyttää tarkempia selvityksiä likaisten hulevesien ja jätevesien käsittelystä, hulevesien ja jätevesien sisältämistä epäpuhtauksista ja niiden poistamismenettelystä mm. mitä aineita ja miten paljon per aikayksikkö joutuu pohjavesien sekä pintavaluman kautta Ruonanjokeen suunnitelluissa vaihtoehtoissa 1 ja 2, miten ne vaikuttavat jokihelmisimpukan ja sen lisääntymisen väli-isännän taimenen menestymiseen, miten haitallisten aineiden mahdollisiin päästöihin varaudutaan, miten ne erotellaan ja puhdistetaan, mm. pohjavesien koostumus (ravinne- ja happipitoisuus), kulku, reitit ja nopeus valuma-alueella; pintavesien koostumus, kulku ja nopeus; valumavesien vaikutus Ruonanjoen lämpötilaan raakun lisääntymisaikana; väli-isäntä taimenen menestymistekijöiden säilyminen; selvitettävä muun nykyisen toiminnan (esim. maatalous) vaikutus ja sitten toimintojen yhteisvaikutus, jos jätteenkäsittelylaitos toteutuu ja erityisesti valumavesien sisältämä rauta yms. aineet, jotka saattavat aiheuttaa raakulle tai taimenelle vaaran. Yhdistys edellyttää tarkempaa selvitystä, miten asiaa testataan teknillisen yliopiston kanssa ja että menetelmät sekä myöhemmät tutkimustulokset julkistetaan ja saatetaan sekä tieteellisen että julkisen keskustelun alaiseksi ennen YVA -menettelyn loppua ja ympäristöluvan myöntämistä. Yhdistys esittää raakun kannalta riittävää valvontaa.

Yhdistys edellyttää riittäviä selvityksiä laitokselta lähtevän liikenteen määrästä ja suunnasta, sekä saapuvasta ja poistuvasta liikenteestä tiekohtaiset arviot sekä vaihtoehdon 1 että 2 maksimitoteutumisen mukaisina. Tiekohtaisuus tulee ilmoittaa reittien pääristeysten (eli niiden joissa liikenne saattaa haaraantua) välisillä tieosuuksilla eikä vain pääteiden yleisillä tasoilla. Tietoa tarvitsevat kylien ja haja-asutuksen asukkaat melu-, haju- ym. haittojen arviointiin omalta kohdaltaan. Yhdistyksen edellyttää selkeitä ennusteita ja suunnitelmia, minne jäte toimitetaan poltettavaksi. Esimerkkinä pohditaan polttoa Kyröskoskella, mikä vaikuttaisi Viljakkalan kirkonkylän ja Kyröskosken keskustan liikenneoloihin. Edelleen todetaan, että ohjelmassa ei ole (s. 30) arvioitu liikennemääriä edes nykyisellään Viljakkalasta Kyröskoskelle johtavalla tiellä (osuudella Vilpee-Nuutin risteys), joka olisi kuitenkin mainitussa tapauksessa logistisesti lyhin reitti.

Yhdistys on huolissaan vanha kaatopaikan pidempiaikaisesta vaikutuksesta valuma-alueella ja keinoista estää sen olosuhteiden muutos huonompaan suuntaan, esimerkiksi räjäytys- ja maansiirtotöiden vaikutuksista.

MTK-Viljakkala kysyy mielipiteessään seuraavia asioita: Vaikka asbestijäte tuodaan ns. kapseloituna, onko asbestin loppusijoitus ja kuljetus turvallista? Tulevatko vanhan kaatopaikan ongelmajätteet esiin perustettaessa uutta aluetta tai räjäytystöiden yhteydessä? Liikennemäärät teille, kestääkö alueen tiestö rekkoja? Mm. hevosyrittäjät ovat huolestuneita kasvavasta liikenteestä. Miten kuljetuksia saadaan jaettua eri teille, jos ympäristökeskus ei voi määrätä kuljetusreittejä. YVA-ohjelmassa ei ollut minkäänlaista arviota murskauksen aiheuttamasta ajoneuvomäärästä. Kuka kantaa vastuun vanhasta kaatopaikasta/uudesta jätekeskuksesta jos yrittäjän rahat loppuvat tai tulee konkurssi. Mitä on loppusijoitettava aines? Aiheutuuko siitä pölyämisiongelmia alueelle? Jos aluetta joudutaan kastelemaan, mistä vesi otetaan ja miten se johdetaan pois alueelta turmelematta ympäröivää luontoa? Vaikuttaako "tuleva" kuntaliitos asiaan, kuullaanko alueen asukkaita riittävästi? Hankkeen merkitystä maataloudelle/metsätaloudelle ei ole mitenkään selvitetty eikä sitä aiota mitenkään selvittää, todetaan vain että hankkeella ei liene huomattavia vaikutuksia? Massiivinen jätekeskus loppusijoituspaikkoineen ei luo kuvaa puhtaassa ja rauhallisessa maaseutumaisemassa tuotetuista maataloustuotteista. Mahtuuko näin massiivinen hanke Viljakkalan kokoiseen kuntaan? Ympäristöehtojen pitää olla erittäin tiukat, riittääkö jatkossa viranomaisvalvontaan tarpeeksi resursseja, jos yksityisiä kaatopaikkoja ripotellaan ympäri Pirkanmaata? Yhdistyksen mielestä parempi tunnettavuus kultakuntana olisi jatkossakin parempi kuin olla koko Pirkanmaan ja eteläisen Suomen kierrätyskeskuksena ja jätteiden loppusijoituspaikkana.

Arviointiohjelmasta tuli pyydettyjen lausuntojen lisäksi yhteensä **161 mielipidekirjettä, joista 157 yksityishenkilöiltä / 182 allekirjoittanutta sekä 4 yhdistyksiltä**. Mielipiteistä vajaa kolmasosa oli lähetetty sähköpostitse, ja Vipu ry:n lähettämiä (ainakin kesäasukkaille) vastauslomakkeita oli noin puolet. Myös kuulutuksen määräajan jälkeen tulleet mielipiteet on huomioitu. Yhteysviranomaisen on laatinut yhteenvedon mielipiteistä ja erityisesti esille tuoduista näkökohdista. Mielipiteitä oli mahdollisuus esittää koko arviointiohjelmasta. Vipu ry postitus sisälsi kirjeen, jossa oli esillä asiaa lähinnä jätekuljetuksista. Tämä on todennäköisesti vaikuttanut osin mielipiteiden sisältöön.

Viljakkalan puolesta ry (17 s.) esittää, että hankkeelle ehdotettu sijoituspaikka on räikeästi ristiriidassa maakunnallisiin ja maakunnallisiin jätehuoltoperiaatteisiin, jossa korostetaan kuljetusten minimointia. Sijoituspaikka vaikutusalueineen on sopimaton esitetyn kaltaisen jäteteollisuuden sijoituspaikaksi. Sijainti Natura 2000 –kohteen, Ruonanjoen lähivaluma-alueella on este laitoksen sijoittamiselle. Raskaan jäteteollisuuden tulisi sijoittua valtateiden varsien asumattomille alueille. Viljakkalan puolesta ry. esittää, että arviointiohjelman 0-vaihtoehto tulee käsitellä todellisena vaihtoehtona ja siitä on selvitettävä: erilliset ratkaisut sekä jätteenkäsittelylle että loppusijoitukselle, nykyisten pirkkanmaalaisten kaatopaikkojen käyttö loppusijoitukseen, hankevastaavan nykyisten toimipisteiden käyttö esitetylle käsittelytoiminnalle, hankevastaavan muut avoimet jätteenkäsittely- ja loppusijoitushankkeet, maakunnallisten suunnittelutahojen kautta vaihtoehtoiset sijoituspaikat. Vaihtoehdot tulee tarkastella vertailukelpoisesti Viljakkalan vaihtoehtoon nähden.

Lausunnon esittäjä pitää tehtyä YVA -arviointiohjelmaa seuraavilta osin puutteellisena: Vaikutusalueen raja: vaikutusalueajauksia on tarkasteltava kunkin arvioitavan vaikutuksen osalta erillisenä, tarkoituksenmukaisesti ja riittävän laajoina. Liikenne: Viljakkalaan esitetty sijoituspaikka on tiestöltään täysin sopimaton hankkeessa esitetylle raskaalle kuljetusliikenteelle. Kuljetusten määrän arvioinnista puuttuu kokonaan eri jätelajien ominaispainoihin perustuva määräarviointi eri kuljetusajoneuvojen kapasiteetit ja kuljetusten käytännön logistiikka huomioiden. YVA –ohjelmassa on suunnitelmaan sisältyvä alueella tehtävä kallionlouhinta käsitelty ylimalkaisesti, eikä sen seurauksia liikennemääriin ole huomioitu lainkaan. Liikennemääriä esitetyille eri reiteille tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon myös vuodenaikojen olosuhteille aiheuttamat vaihtelut ja niiden seuraukset liikennemääriin kullakin reitillä. Liikennemäärien selvitykseen tulee ottaa mukaan myös muu tiedossa oleva raskaan liikenteen lisääntyminen. Liikenneturvallisuuden osalta tulee selvittää koululaisten, muun jalankulun ja karjan kulkuväylien sijainti ja määrä sekä ratsastustoiminnan tarpeet. Nopeusrajoitusten muutostarpeet tulee sisällyttää ympäristövaikutusten arviointiin sekä nopeusrajoituksen vaikutukset asutukselle, palveluihin ja yritystoiminnalle. Meluselvityksille tulee asettaa sekä aluerajausten, selvitysmenetelmien että tulosten määräävyyden suhteen mahdollisimman laajat vaatimukset. Melu- ja ilmapäästöjä tulee tarkastella sekä liikennereiteillä että hankealueella.

Aiottu kaatopaikka ja jätelaitos on suunniteltu Ruonanjoen lähivaluma-alueelle. Ruonanjoki on Natura 2000 –kohde, jossa elää vielä lisääntymiskykyinen jokihelmisimpukkapopulaatio. Ruonanjoen suojelussa on pantava yhtä paljon painoa joen valuma-alueelle kuin itse jokiuoman suojelulle. Jotta hankkeesta aiheutuvia riskejä voitaisiin arvioida, on ensin selvitettävä Ruonanjoen valuma-alueen hydrologis-fenologinen nykytila. YVA-hankkeen hakijan on EU:n Luontodirektiivin 6. artiklan mukaisesti selvitettävä kaikki hankkeesta aiheutuvat, potentiaaliset riskit ja osoitettava, että niistä ei aiheudu jokihelmisimpukalle minkäänlaista uhkaa. Koivistonkylän alueelle on tehtävä laaja ja luotettava liito-oravakartoitus. YVA-ohjelmasta puuttuu ainakin seuraavat eläimistön laskentasuunnitelmat: linjalaskenta linnuille ja nisäkkäille, lumijälkilaskenta, perhosselvitys vuorialueella, pohja-eläimistö SFS –standardien mukaisesti. Valvonnan tulee olla aukotonta ja puolueetonta ja sillä tulee varmistaa, että jäte on lupaehtojen sekä lakien ja määräysten mukaista ja toiminnasta pidetään valvontapäiväkirjaa. Kunnalle kohdistuvat velvoitteet tulee selvittää ja

raportoida osana ympäristövaikutusten arviointia. Arviointiin on sisällytettävä laskelmat riittävistä vakuuksista, joihin hankkeesta vastaava tullaan velvoittamaan.

Räjäytys- ja louhintatyöt tulevat muodostamaan suuren riskin alueella sijaitsevan vanhan, suljetun kaatopaikan pohjarakenteiden tiivydelle mahdollistaen ympäristömyrkköjen pääsyn pinta- ja pohjavesiin. Ennen mitään räjäytys- ja louhintatöitä on suoritettava asiantuntijaselvitys räjäytystöiden vaikutuksista ja hyväksyttävä se ympäristökeskuksessa. Laitoksen toiminta-aikojen rajaustarve tulee tutkia ja aikarajoitukset tulee määritellä. Jätelajit tulee määritellä yksityiskohtaisesti. Laitoksen tarvitsema puhdasvesimäärä tulee selvittää ja rankkasateiden vaikutus arvioida. Hulevesien puhtaus tulee osoittaa tutkimuksilla. Pohjavesivirtaamista tulee laatia tarkat selvitykset lähikiinteistöjen kaivojen ja Ruonanjoen kannalta. Kaatopaikkavesitutkimukset tulee perustua paikallisiin olosuhteisiin.

Toiminnan aikataulusta ei ole mitään selvitystä. Hankkeen arvioinnilta tulee siksi edellyttää maakunnallisten ratkaisujen ja kaavoituksellisten edellytysten selvittämistä. Selvitykseen tulisi sisällyttää vaikutukset lähialueella jo olevien työpaikkojen määrään. Arviointiin tulee sisällyttää luotettavat laskelmat lähialueen ja kuljetusreittien varrella olevien kiinteistöjen arvon alenemisesta ja mikä taho menetykset korvaa.

Lavajärven Komin kyläyhdistys vastustaa jätteenkäsittelylaitoksen sijoittamista Vironvuorten alueelle ja esittää vaihtoehtojen etsimistä valtatie varresta, koska alueelle johtavat tiet eivät kestä jatkuvaa raskasta liikennettä, raskas liikenne kapeilla teillä on kohtuuton vaara muille liikkujille ja liikenne kasvaa muutoinkin. Suurin osa ihmisistä kaipaava rauhallista maalaismaisemaa, jonka liikenne rikkoisi. Tulee ajatella tulevia sukupolvia.

Takamaan kyläyhdistys r.y. Kyläläisten suuri huolenaihe on liikenneturvallisuus: Takamaan koulun ja Ylöjärven välillä kevyen liikenteen väylää on rakentamatta 3,5 km matkalla, ja koululta Lavajärven suuntaan väylää on vain kilometri ja pohjoiseen ei lainkaan. Johtokunta esittää selvitettäväksi, miten kylän halki menevien rekkojen määrä vaikuttaa Takamaan liikenneturvallisuuteen sekä reitit, joilla ei olisi liikenneturvallisuusongelmia. Johtokunta kiirehtii tiepiiriä ja Ylöjärveä kevyen liikenteen väylän jatkorakentamisessa.

Takamaan koulun vanhempainjaosto. 100 oppilaan Takamaan ala-aste sijaitsee aivan Viljakkalantien Yt 2773 vieressä, ja ennuste vuodelle 2006 on 119 oppilasta. Suunnitteilla on päiväkotia koulun yhteyteen. Koulumatkat kulkevat Viljakkalantietä, jossa ei ole kävely- tai pyörätietä koko matkalle. Vanhempainjaosto vaatii lasten turvallisuuden vuoksi ensisijaisesti jättekuljetusten suunnittelua muille reiteille, joiden varrella ei ole vastaavaa, isoa koulua. Mikäli kuitenkin jättekuljetuksia kulkee Takamaan koulun ohi, ehdotetaan, että kuljetuksia on suunniteltua vähemmän, kuljetusten jakautumista reiteille valvotaan ja esitetään yksiselitteiset luvut liikenteestä ja miten hankkeesta vastaava turvaa koululaisten, kävelijöiden ja pyöräilijöiden turvallisuuden; kävely- ja pyörätie jatkettava Kaurasmäestä Lavajärvelle, hidasteita välille Saksimaa-kylän keskusta ja Vormistontien kohdalta Puolustusvoimien tienhaaraan; kuljetusten rajaaminen arkisin 7-18 melun ja turvallisuuden perusteella; ihmisiin kohdistuvien haittojen arviointiin liittyvä kysely Takamaan kylän asukkaille.

Ilmari Valovirta, intendentti, Eläinmuseo (2,5 sivua) lausuu Ruonanjoen LIFE-Luonto -projektin pääkoordinaattorina perustuen pitkälti arviointiohjelman lähteenä mainittuun raporttiinsa: Ruonanjoen Natura-alueella (FI0353002) elää noin 26000 jokihelmisimpukkaa eli raakkua Pullinkosken ja Lavajärven välisellä jokialueella. Populaation luontoarvo on yhteensä noin 15 milj. €. Laji on rauhoitettu maassamme (1955) ja se kuuluu EU:n luontodirektiivin II- ja V- liitteen lajeihin, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita, jollainen juuri Ruonanjoki on. Jokihelmisimpukka reagoi hyvin herkästi joessa ja valuma-alueella tapahtuviin muutoksiin se on siksi luonnontilaisten tai osittain luonnontilaisten jokien huippuindikaattori.

Ruonanjoen valuma-alueeseen ja itse jokeen kohdistuvia riskejä tulee tarkastella luonto-direktiivin ja luonnonsuojelulain mukaisesti. Pinta- ja pohjavesien vaikutuksesta todetaan mm., että hankealueelta yhteen kohtaan, alueen eteläreunalla, purkautuvat vedet kulkeutuvat kahta pintapuroa myöten Ruonanjokeen. Erityisesti tulva-aikana purot virtaavat selvästi ja alueelta purkautuva pintavesi saavuttaa Ruonanjoen muutaman päivän sisällä. Jätteenkäsittelykeskuksen suoto- ja hulevesiä pidetään siten riskinä jokihelmisimpukka-populaatiolle ja riskin suuruus esitetään selvittäväksi arvioinnissa. Riskeistä esitetään lisäksi, että talvinen runsas lisävesi murtaa jääkantta ja rikkoo jään muodostaman lämpösuojan jäädyttäen jokirantoja ja pohjaa erityisesti kivien ympäriltä, missä jokihelmisimpukat usein ovat suojassa virtaukselta. Mikäli jokeen tuleva vesi on kuormitettua, vaikka vain heikostikin, mutta sen purkautuminen on ympärivuotista, syntyy jälleen riskitilanne, joka jossain raakun elinkierron vaiheessa, esim. glokidioitten irtaantumisaikana, on se lisä, joka katkaisee monitasoisen lisääntymisprosessin. Lisäksi toimintahäiriöistä todetaan, että niitä ei saisi tapahtua ainakaan seuraavien 80 vuoden aikana, joka on jokihelmisimpukan keskimääräinen ikä Ruonanjoessa.

Suunnittelualueen lähiympäristön **elinkeinonharjoittajat (5) esittivät mielipiteinään:**

Tuulensillan talli, Viljakkala, hiihtovaellusten tuottaja. Tallin toiminta-idea on hevosvaellukset (islanninhevosilla) ympärivuotisesti mm. Koivistonkylän ympäristössä Kurun Seipajärvelle asti, Hanhijärventie, Hirvilahdentie, Mäihälähdentie, Vironlahdentie, Muoti-aistentie, Nopanperäntie ja Väinänperäntie. Reitit ovat samat kuin arviointiohjelmassa esitetyt jätteenkuljetusreitit, ja ohitustilanteet ovat hengenvaarallisia. Vironvuorten mäntymetsässä on yksi mielenkiintoisin vaelluskohde, ja siellä käyvät lisäksi päiväkodit, koululaiset, seurakunta, paikalliset asukkaat, sienestäjät ja marjastajat, ja sitä arvostetaan maisemallisesti, rauhan ja hiljaisuuden paikkana, retkeilykohteena. Vironvuorilta kerrotaan näkyneen "7 kirkkoa", mikä kuvaa maisemallista arvoa. Arvioinnissa tulee huomioida vaikutus hevosostalouden ja muun maatalouden oheistalouden kasvavaan kehitykseen. **Maastovaellusten ohjaaja** tuo esille kuten edellä turvallisuusriskit ja luonnonrauhan menetyksen. Lisäksi hän korostaa näistä haitoista yrittäjälle aiheutuvaa taloudellista haittaa

Lypsytila. Arviointiohjelmassa vähätellään vaikutuksia elinkeinoihin. Tila puuttuu arviointiohjelmasta. Tie 2771 kulkee tilan peltujen halki, ja tilalla joudutaan kuljettamaan lehmiä tien yli laitumelle. Pöly ulkokentiltä ja jatkuva melu kaatopaikalta häiritsee lähialueen asukkaita ja Vironjärven luontoa. Miksi kaavoitus on laaja, laajeneeko hanke? Suojatoinmenpiteistä huolimatta epäillä hankkeesta ja vanhasta kaatopaikasta aiheutuvan haitallisia vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin, elinkeinoihin ja Ruonanjokeen. Vironvuorten kaunistaa aluetta voisi kehittää retkeilyalueena.

Niittyajan tilalla on 60 emakon emakkosikala, peltoviljelyä 130 ha ja metsää. Mielipiteessä ollaan huolissaan sikalan kannattavuuden ja tilan toimeentulomahdollisuuden heikkenemisestä. Mielipiteessä vaaditaan tutkittavaksi, mitä suunnitellut räjäytys- ja louhintatyöt sekä raskaan liikenteen jyrinä vaikuttavat herkkien emakoiden porsimisen onnistumiseen ja käyttöön. Lisäksi pidetään vaarana, että sianlihan imago kärsii ja että teurastamo ei enää ota vastaan lihaa, ja vaaditaan selvitetäväksi vaikutus mahdollisuuksiin tuottaa puhdasta suomalaista ruokaa. Samoin esitetään selvitetävä vaikutukset viljan ja muiden viljelykasvien laatuun ja puhtauteen sekä kysyntään markkinoilla.

Tilan metsät ovat kaikki suunnitellun jätealueen ja asunnon välissä, ja metsän on oltava mahdollisimman tiheä melu ja pölyn kulkeutumisen estämiseksi, eikä metsää siten koskaan voisi harventaa tai päätehakata. Mielipiteessä esitetään, että talon myynti olisi käytännössä mahdotonta ja kiinteistöjen arvon arvellaan tippuvan noin 30 % ja kysytään korvausvastuusta ja kuntalaisten tasa-arvoisesti kohtelusta. Vaaditaan selvityksen, mitä muita sijoituspaikkoja on selvitetty ja millä perusteella tullaan näin lähelle asutusta.

Arviointiohjelman tiedot liikenteen määristä todetaan ympäripyöreiksi. Esitetään melunmittausta vastaavan laitoksen ja laitteiden kanssa ja otettavaksi huomioon, että alueen eteläpuolella kulkee 400 kV:n sähkölinja, joka toimii kaikupohjana vuoren suunnasta tulevalle äänelle. Lisäksi mielipiteessä Vironvuorten retkeilystä, marjastuksesta ja sienestyksestä, liikenteestä ja kelirikosta sekä lasten kuljetustarpeesta ja pohjavesivaikutuksista.

Asuttu pelto- ja metsätila. Kiinteistön maat ulottuvat Lehmi- ja Kyntöjärveen, joiden vedenlaatu on hyvä ja puhdas, ja hankkeen vaikutus vedenlaatuun huolestuttaa. Melu haittaa asukkaita rakennusaikana ja laitoksen toimiessa. Mäihälähdentie on huonokuntoinen eikä kestä raskasta liikennettä. Pelko, että hankealue laajenee ja samoin liikenne. Pahin uhka on, että alue laajenee lähemmäksi kiinteistöä, joka vaarantaa elinkeinon jatkamisen erilaisista maaperään ja vesistöön kohdistuvista ympäristövaikutuksista johtuen.

Maatalous Yhtymä Erkkilä (3 sivua ja 2 liitettä) tarkastelee suunniteltuja kuljetusten kuormakokoja ja liikennemääriä mm. arviointiohjelman oletusta meno-paluukuormia 100 % paluukuljetuksettomaan tilanteeseen. Viljakkalan, Hämeenkyrön Ylöjärven ja Ikaalisten ja myös Kurun kesäasukkaiden mielipiteitä pidetään välttämättöminä, ja näille pitää antaa mahdollisuus kommentoida YVA-suunnitelmia, ja nämä ovat tavoitettavissa parhaiten vasta kesällä 2006. Liikennemäärien kasvu vaatii sosiaalisten vaikutusten arviointia laajalla alueella kuten vanhempien pelot ml. kesäasukkaat. Jätteenkäsittelylaitoksen liikennevolyymejä ei ole mm. juuri laaditussa Pirkanmaan kaavoitushankkeessa huomioitu. Liikennemäärät ovat liian suuria, vaikka koko jätteenkäsittelylaitoksen liikenne ohjattaisiin parhaalle ja turvallisimmalle liikenneväylälle eli kolmostietä Hämeenkyröön ja sieltä Heiskalta Viljakkalan Mannin, Litukan, Harhalan, Kirkonkylän, Pikku-Pispalan ja Hirvilahden kautta Vironvuorille. Mielipiteessä esitetään, että ympäristökeskus toteaisi YVA-päätöksessään hankkeen mahdottomuuden ja että hylkäävät perusteet pohjautuisivat liikenteellisiin näkökohtiin.

Asukkaiden mielipiteet alueelta Viitaniementie, Vironlahdentie, Koivistonkyläntie, Kaarilantie, Mäihälähdentie, Haapaniementie, Niittyojantie, Rinnanojantie:

AA, BB, GG: Viitaniementiellä 1 talousvesikaivo on 10 metriä valumareittivaihtoehdon 3 avo-ojasta ja kaksi muuta kaivoa sijaitsee laskevan ojan varrella noin 1,2 km etäisyydellä suunnittelualueesta sekä Haapaniementiellä vajaan kilometrin päässä. AA: Ruonanjoki on kokonaan rauhoitettu, ja valuma-alueelle sijoittuva jätelaitos on selvä uhka joelle.

CC: Vaikutusalue on liian suppea käsittäen lähinnä varsinaisen keskuksen alueen. Murskaus, louhintä, varastointi ja myytävän murskeen kuljetus ovat niin laaja, pitkäkestoinen ja merkittävä osa toimintaa, että niiden ympäristövaikutukset tulee myös selvittää. Liikenteestä tulee laatia erilliset turvallisuusriskien analyysit huomioiden olemassa olevien teiden kapeus, mutkaisuus, mäkisyys, osin heikkokuntoisuus sekä kevyen liikenteen väylien puuttuminen kokonaan. Liikenteen pöly ja melu tulee myös arvioida erityisesti asutuksen ja koulujen kohdilta, ja selvittää lastaus- ja kuormaustavat, jotta jätettä ei kulkeudu teiden varsille.

DD esittää lisäksi liikenteestä, että jatkuva jätteenkuljetus 7 - 22 tekee ympäristöstä rauhottoman, liikenteen meteli ja maan värinä tuntuvat taloissa, jotka ovat tien vieressä ja aika on ehdottoman liian pitkä. Murskeen kuljetus tuo omat haittatekijänsä. Nopeusrajoitus 80 km/h on liian korkea tien kuntoon nähden, ja se tulee alentaa 30 km/h:iin maatalouskeskusten kohdalla. Asukkaiden elinympäristön viihtyvyys, luonnonarvot ja Natura-arvot mukaan lukien riskit tulee olla arvioinnissa. Karjatilojen kohdalla alikulku. Jätteenkäsittelykeskus sijoitettava olemassa oleville paikoille eikä kauas jätteen syntypaikoista.

EE haluaa tiedon, kuinka paljon maan, tonttimaan ja kiinteistöjen arvo laskee ja kuinka etäälle tämä reaktio ulottuu suunnittelualueesta ympäristöön. Voidaanko arvioida, kuinka paljon haittaa liikenteen melu ja pöly aiheuttavat lähiseudun asukkaille.

FF asuu vajaan kilometrin etäisyydellä ja ei halua asua jätevuoren kupeessa. Alue on sopimaton jätteiden loppusijoitukselle, koska alue on järvien ympäröimä (Lehmijärvi, Kyntöjärvi, Virojärvi, Viljakkalanselkä) ja riski järvien veden pilaantumiseen on suuri. Alue on marjarikasta. Rakennusvaiheen räjäytys-, melu- ja pölyhaitta arveluttavat, vaikka toimintaa luvataan valvoa, koska viereinen louhinta aiheutti haittoja ja sitä ei valvottu. Mäihälahdentie ei sovellu mutkikkaana, kapeana ja huonokuntoisena kuljetuksiin. Liito-oravasta on havainto lähialueelta kolmen vuoden takaa.

GG: Mielipiteessä järvistä, valvonnasta, arvonalennuksista, Ruonanjoesta kuten edellä ja lisäksi kysytään, miten pölynsidonta hoituu talvipakkasilla ja vaaditaan hyvin tarkat tiedot pölyn sitomisesta kaikissa eri murskaustoiminnoissa ja samoin murskausten aiheuttamat desibelimäärät, kellonajat ja kaikki käytettävissä olevat tiedot meluntorjunnan mahdollisuuksista. Meluvallit ei varmasti riitä kun huomioidaan kuinka korkealla paikalla muuhun ympäristöön verrattuna alue sijaitsee. Sijoituspaikaksi soveltuu asumattomalle alueella hyvien kulkuyhteyksien varteen eikä alueelle, jonne tultaessa joka suunnassa on ala-aste ja kevyen liikenteen väylät puuttuvat.

HH paluumuuttajana ajattelee uudelleen jätteenkäsittelykeskushankkeen vuoksi suunnitelmaansa kodin perustamisesta Vironjärven rannalla olevaan taloon. Hanke uhkaa järven puhtautta ja luontoarvoja mm. joutsenia ja kalastusta, Ruonanjoen jokihelmisimpukkaa ja Vironvuorten luonnonrauhaa ja kauneutta sekä marjastus- ja sienestysmahdollisuutta.

II:n perheen lapset (3), jotka asuvat Vironvuoresta 700 m länteen, ovat jättäneet oman mielipiteensä. Mielipiteessä tuodaan esiin kysymyksiä, jotka koskevat hankkeen vaikutuksia lähiympäristön luonnonarvoihin, maataloihin ja metsiin. Mielipiteessä painotetaan jalankulun sekä pyöräilyn lisääntyviä liikenneturvallisuusriskejä koulu- ja vapaa-ajanmatkoilla raskaan liikenteen lisääntyessä. Mahdollisten hajuhaittojen katsotaan myös heikentävän Vironvuorten virkistyskäyttöarvoa.

IJ: Asuvat noin 600 metriä hankkeesta: Hanke ei saa aiheuttaa meluhaittaa. Asukkaat kokevat melun ja pölyn vaikuttavan haitallisesti terveydentilaansa sekä heikentävän asuolosuhteita ja elinympäristön laatua. Räjäytystyö voi aiheuttaa myös tärinää, jonka pelätään aiheuttavan vaurioita rakennuksille. Aiemmin 800 metrin etäisyydellä tapahtuneen louhinnan ja murskauksen aiheuttama tärinä tuntui tilalla. Mielipiteessä ilmaistaan myös huoli kiinteistöjen ja maaomaisuuden arvon alenemisesta sekä esitetään kysymys haitan korvauksesta. Mielipiteessä on lisäksi käsitelty teiden kantavuuteen, kapeuteen ja tiepölyyn liittyviä kysymyksiä Vironvuoren luontoarvoja sekä arvoa asukkaiden retkeily-, marjastus- ja sienestysalueena.

JJ: Tie YT2763 voi olla keväisin huonossa kunnossa. Viime keväänä tie YT2763 oli kohtalaisen hyväkuntoinen, mutta painorajoitusmerkit olivatkin kesäkuulle asti. Vaikka raskas liikenne jakaantuu eri teille, tietä YT2763 kuormittaisi jokainen ajoneuvo mennessä. Saman tien varressa n. 0,5 km päässä suunnitellusta alueesta sijaitsee tielaitoksen kiviaineksen ottopaikka, josta muutama vuosi sitten kun kiviainesta ajettiin päivittäin niin, että tie henkilöautolla liikkuvalla meni käyttökelvottomaan kuntoon, vaikka ei ollut edes pahin aika vuodesta. YT2771 tiellä on painumia jo nykyisilläkin liikennemäärillä, ja suunniteltu hanke tuplaisi raskas ajoneuvoliikenteen.

Karhen ala-asteen kohdalta YT2771 tie on erittäin vaarallinen. Karhejärven ylittävältä sillalta tie kaartaa ylämäkeen, jonka päällä on heti risteys. Koulun läheisyydestä johtuen tiellä kulkee myös runsaasti jalankulkijoita, pääasiassa tietysti lapsia. Näkemykseni mukaan suurin osa Nisun ja Karhen alueen työmatkaliikenteestä Tampereen ja Ylöjärven suuntaan

käyttää teitä YT2771 ja PT 13286. Tie PT 13286 on mutkainen, näköesteinen ja koko matkaltaan erittäin kapea. Kaikki hankkeelle mahdollisina kulkureitteinä suunnitellut tiet sijaitsevat erittäin mäkisissä maastoissa, joka tekee teistä vaikeakulkuisia.

Tiestö on heikkorakenteista, mutkaista ja paikoin melko kapeaa. Millään tieosuudella ei ole jalankululle eikä kevyelle liikenteelle tarkoitettua erillistä tietä, ei edes piennarta. Mielenpiteessä todetaan, että koko liiketoiminnan olennainen osa on tavaran siirtely jalostuspisteestä toiseen, joka aiheuttaa em. viitaten useita vaaratekijöitä. Riskitekijät tulee kartoittaa ja eliminoida. Tielaitos on tässä tapauksessa vaaratekijöiden vähentämisen suhteen avainasemassa. Paikallisilla liikennöitsijöillä, erityisesti raskaiden ajoneuvojen kuljettajilla, on paras tietämys riskitekijöiden kartoituksessa. Heidän tietämystään tulisi käyttää tässä asiassa.

Ehdotus tielinjauksesta Kyrösjärven itäpuolitse välillä Ylöjärvi - Parkano toisi parannuksen moneen liikenteelliseen ongelmaan.

Mielipiteen yhteenvetona esitetään, että jätteenkäsittelykeskushankkeen suunnitelman kanssa ei tulisi edetä ennen kuin liikenteelliset riskitekijät on kartoitettu ja tielaitoksella on suunnitelmat ja määrärahat valmiina tiestön edes tyydyttävään kuntoon saattamiseksi.

Mielipiteitä asukkailta alueelta Aittatie, Harhalantie, Kuivaniementie, Ylöjärventie, Särkänmäki, Virkatie, Viertotie, Toukotie ja 39310 Viljakkala, Hirvilahti, Viljakkala:

KK: Mitä vaikutusta hankkeella on ympäristölle, jos vanhaa kaatopaikkaa kaivellaan ja ympäröivää kalliota räjäytetään? Tiet eivät kestä kuljetuksia ja niistä aiheutuu haittaa tienvarren asukkaille ja luonnolle. Jäte voitaisiin kokonaisuudessaan polttaa. Viljakkalassa on paljon lapsiperheitä, ja kuljetukset haittaavat koulunkäyntiä. Kuka maksaa ongelmajätevuoren säilytyksen, kun toiminta lakkaa? Suunniteltua käsittelylaitosta ei haluta.

LL: Hanke on sopimaton maaseudun keskelle, pelkkä liikennekin jo tekisi vaaralliseksi liikkua kävellen ja pyörällä kapeilla ja varsinkin pimeillä teillä. Talvella auraspenkkojen ja liukkauden kanssa ilman autoa liikkuminen kävisi kokonaan mahdottomaksi.

MM: Jätteenkäsittelykeskus saisi tulla Viljakkalaan, koska silloin kunta saisi valtion kenties ympäristökeskuksen tukea, ellei jopa kokonaisrahoitusta kevyen liikenteen väylille, Litukalta kirkonkylään ja ST:ltä Hirvilahteen ja kenties myös Haveriin päin, ja lisäksi muuta tierahoitusta. Rekkarallin tielle oltava nopeusrajoitus 60 km/h, ja kameravalvonta.

NN Hirvilahti-Komi-uusi Kuruntie-Ylöjärvi –reitillä päivittäin ajavana toteaa, että nykyisin kulkevia tukirekkoja ei ole miellyttävä kohdata, ja epäilee nopeusrajoituksien noudattamista tulevaisuudessa, ja toivoo tiet ensin kuntoon, jos rekkarallia halutaan.

OO kannattaa 0-vaihtoehtoa, ja esittää teiden kunnossapitoon parannuksia nyt kun kuntaan on muuttanut uusia perheitä ja työmatkaliikenne Tampereelle on lisääntynyt.

PP perheineen (4) ei vastusta jätteenkäsittelykeskusta sinänsä, mutta vastustaa sen sijoittamista Kyrösjärven lähelle ja esittää sen sijoittamista metsän keskelle.

QQ: Kuljetukset tulee ajoittaa klo 6-18, mikä mahdollistaa tiestön käyttö iltaisin vapaa-ajan liikuntareitteinä.

RR: Miten suunnittelussa otetaan huomioon valuman muutos osastoihin rakentamisessa ja loppusijoituksen jälkeen; altaiden oikea mitoitus; rakentamisaikainen liikenne ja maa-aineksen varastointiin varatun alueen riittävyys; Maa-aineslaki; Natura-alue; vanha kaatopaikka vastuineen, ja miten estää kehitys koko Etelä-Suomen loppusijoituspaikaksi.

SS: Mielipiteessä esillä tiestö, lapsiperheet, luonnonsuojelu kuten edellä ja lisäksi todetaan, että sopivampi paikka etsittävä kauempaa kyläyhteisöstä ja suuren tien varresta.

TT (2): Poltettavan jätteen sijoitus sopii jätteenpolttolaitoksen yhteyteen, ja ei pidä tuoda muiden ympäristökuntien jätteitä Viljakkalaan. Lisäksi liikenneturvallisuudesta, rauhasta, mökkien ja talojen arvon menetyksestä kuten edellä.

UU:n lapsiperhe Viljakkalan-Ylöjärventien varresta pohtii kevyen liikenteen väylien puuttumista, liikenteen kasvua tonttikaavoituksen mukaan ja nykyistä raskasta liikennettä suhteessa tiestön vaarallisuuteen. Paraisiko tiestö ja sen ylläpito, jos jätteenkäsittelykeskus tulisi? Saattaisi työllistää myös muutaman viljakkalalaisen.

VV (2): Laitoksen jätevedet valuvat Ruonanjokeen, pölyn mukana leviää syöpää aiheuttavaa asbestia ympäristöön. Louhinta ja murskaus aiheuttavat melua ja ovat riski vanhalle kaatopaikalle. Liikenne kapeilla teillä on melko suuri turvallisuusriski, ja tiet eivät kestä ainakaan kelirikkoaikana. Hanke pilaa perinteiset marjastus- ja sienestysmaat ja Viljakkalan upeimmat maisemat.

WW: Mielipiteessä esitetään sijoittamista yleiselle teollisuusalueella suurten tieyhteyksien viereen. Perusteluina tarkastellaan vaihtoehtojen liikennemääriä: 23-35 tai 27-30 perävaunurekkaa päivässä, reittivaihtojen kannattavuutta urakkapalkalla oleville kuljettaville ja säästöä käyttäen lyhintä reittiä Lavajärven-Komin-Koivistonkylän kautta. Liikenteen jakautumisen sitovuudesta esitetään tehtäväksi sanktioitava sopimus hankkeesta vastaavan kanssa. Lisäksi laitos tuhoaisi jokihelmisimpukan pidemmällä aikavälillä, koska edellä mainittu tie kulkee suuren osan joen vieressä.

Karhen asukkaat:

A1 (2): Vastustaa jätteenkäsittelylaitosta liikenteellisten haittojen vuoksi: lisääntyvä rekkaliikenne uhka erityisesti koululaisille, myös päästöhaittoja. Loppusijoitus on uhka jokihelmisimpukalle.

A2: Hyötykäyttöä tulisi edistää ja huolehtia, että ilma ja vesistöt eivät saastu. Ei näe lisääntyvää liikennettä ongelmana.

A3: Vastustaa jätteenkäsittelykeskusta sen aiheuttaman liikennevaaran (koulu ja päiväkotit) vuoksi. Maaseudun ammatit vaarantuvat, talojen ja maan arvo laskee, viihtyvyys ja rauha menee.

A4: Vastustaa hanketta asumisviihtyisyyden ja turvallisuuden heikkenemisen vuoksi. Rekkaliikenne ongelma kapealla tiellä erityisesti talvella ja huonolla ilmalla.

A5: Tiestö ei sovellu suunniteltuun ajoon. Vesistöön ja kaivoihin päätyy haitallisia aineita. Maatilojen elinkeino vaarantuu.

A6: Asbestin sijoittaminen on uhka asukkaiden terveydelle. Rekkaliikenne häiritsee mm. Karhen sillan viereisen virkistysalueen käyttöä. Onnettomuudet uhka terveydelle.

A7: Kasvava liikenne on uhkatekijä. Syntyvät työpaikat ovat merkityksettömiä. Arvokasta luontoa ei saa menettää.

A8: Viljakkalan kulttuurimaisema tulee säilyttää sekä luonto, ilma ja vedet puhtaina. Ei terveysriskejä eikä jätevuorta maisemaan. Hanketta ei todellisuudessa pystytä valvoamaan. Ei jäterekoille. Jätteet sisältävät haitallisia ja myrkyllisiä aineita, kuten asbestia. Puhdas luonto säilytettävä myös jälkipolville. Hanke on uhka alueen elinkeinoille: maan-

viljelys, hevostalous, maatilamatkailu, lomamökkeily, puutarhatalous, lemmikkieläinkasvatus. Tarkoitus rakentaa 5-7 omakotitaloa perheen käyttöön Karhelle.

A9 (2): Asuu vakituisesti 50 m etäisyydellä tiestä, jota tuleva raskas liikenne käyttäisi. Liikenne aiheuttaa vaaratilanteita erityisesti lapsille.

A10 (2): Liikenteen muutokset ulottuvat laajalle, joten sosiaaliset vaikutukset tulee arvioida laajemmalla alueella kuin YVA -esityksessä on kaavailtu, esimerkiksi Viljakkalan kirkokylästä. Rekkaliikenne uhka kapeilla teillä varsinkin lapsiperheille. Maaseudun kulttuuriarvoja pitäisi vaalia. Kiinteistöjen arvo laskee rauhallisen maalaismaiseman kadotessa.

A11 (2): Karhen asuinviihtyisyyttä ja turvallisuutta ei saa tuhota tahallaan. Kapealla tiellä raskas liikenne aiheuttaa terveys- ja turvallisuusvaaroja (melu, ilman epäpuhtaudet). Niemenperän kylässä 4-5 lapsiperhettä, joille liikkuminen ei olisi enää turvallista. Julkista liikennettä ei ole, lähimmälle pysäkillä on 5 km. Kevyen liikenteen väylää ei ole eikä valaistusta. Mikäli lupa myönnetään, on kunta velvoitettava rakentamaan Karhentien kevyen liikenteen väylä ja valaistus uuden Kuruntien risteyksestä Karhen keskustaan ennen liikennemäärien lisääntymistä. Mielipiteen esittäjä tukee myös Viljakkalan puolesta ry:n tekemää kannanottoa.

A12: Esittää Karhentielle 50 km/t nopeusrajoitusta, puusilta ei kestä raskasta liikennettä, kevyenliikenteen kaistat saatava kaikille kuljetusteille ja katuvalot on saatava koko Karhen kylään. Asukkaiden ja maanviljelijöiden maan arvo alenee. Maat ja vesistöt saastuvat asbestista. Jätealue sijaitsee Ruonanjoen valuma-alueella ja on uhka simpukalle.

A13: Ohjelmasta puuttuu selkokielen lähdeluettelo. Kallionmurskaus aiheuttaa meluhaittaa kylän asukkailla. Likaiset hulevedet ongelma erityisesti rankkasateiden yhteydessä. Laskelmat vesijohto- ja jätevedestä puuttuvat.

A14: Jätteenkäsittely- ja loppusijoitusalueen räjäytys- ja maankaivuutoimenpiteet ovat uhka viereiselle kapseloidulle kaatopaikalle, josta saattaa päästä haitallisia aineita pinta- ja pohjaveteen. Valumavedet ovat uhka Ruonanjoen jokihelmisimpukalle. Valtava rekkaliikenne on suuri riskitekijä lapsille, kotieläimille ja pyöräilijöille. Kiinteistöjen arvo alenee. Muistuttaja epäilee, että valvonta ei toimi, jos jätekeskuksen omistaja vaihtuu. Lupaukset työpaikoista ovat katteettomia. Jätteiden laatua ei pysty kukaan valvomaan.

Hämeenkyrön Komin ja Lavajärven asukkaat (9 kirjettä/11 allekirjoitusta) ja kesäasukas:

Mielipiteitä liikenneturvallisuudesta esitetään kaikissa mielipiteissä eri näkökohdista: tien kapeus, mäkisyys, mutkaisuus, huono kunto, pientareiden, kevyen liikenteen ja valaistuksen puute, lasten liikkuminen (7), lapsiperheiden määrä kasvussa ja vuonna 2004 syntyneitä on yhdeksän (4), kuntoilijat ja ratsastajat teillä, nykyinen raskasliikenne, nopeusrajoituksia ei noudateta; lyhin reitti yhdystie 2272 Komi-Koivistonkylä ei ole arviointiohjelmassa (s.30); liikenteen ja murskaamon melu- ja pölyhaitat mm. tievarren viljelyksille ja kasvimaille ja asuinalueilla;

Ruonanjoesta on viidessä mielipiteessä mm. ristiriidasta, että Natura rajoittaa rakennusoi-keutta ja muuta toimintaa tonteilla, mutta jätteenkäsittelylaitos sekä liikenne ja mahdolliset onnettomuudet hyväksytään. Esitetään säilytettäväksi maalaisidylli ja Vironvuoret retkeilykohteena. Jätepaikka laskee maanarvoa ja muuttoliike kylästä kasvaa. Hanketta ei haluta Viljakkalaan vaan hyvien, leveiden teiden varrelle neljässä mielipiteessä.

Jos hanke toteutuu, rakennettava kevyen liikenteen väylät kuljetusreittien varrella oleviin kyliin ja tie korjattava toistuu viidessä mielipiteessä. Kysytään, miten taataan, ettei tule biojätteenkäsittelyä/lämpökeskusta, joiden hiukkasista haittaa allergisille, tai jätteenpolttota tai jätteitä Itä-Euroopasta sekä miten jätteiden tuontia valvotaan.

Liikenneopettajan ja tieisännöitsijän mielipiteessä on yksityiskohtainen tarkastelu mm. talvikunnossapidosta ja esteistä moduulirekkaliikenteelle. Yhdessä mielipiteessä ei vastusteta itse jätteenkäsittelylaitosta, jos se vastaa saatuja tietoja, mutta liikenne huolestuttaa.

Hämeenkyrön muut asukkaat esittivät yhteensä neljä mielipidettä: Mielipiteitä esitetään liikenneturvallisuudesta ja tuodaan esille eri näkökohtia: Mannin ja Särkänmäen lapsiperheet (2), saatava kevyen liikenteen väylä alikulkuineen, nopeusrajoitusta Viljakkalantiella ei noudateta, teiden kunto, liikennemelun epätasainen jakautuminen. Yhdessä mielipiteessä tuodaan lisäksi esille yhteisvaikutukset Kyröskosken suunnitellun jätteenpolttolaitoksen ja nykyisen jäteveden puhdistamon haju- ym. haittojen kanssa, jätteenkäsittelylaitoksen sijoittamista Viljakkalaan vastustetaan, ja esitetään keinoja jätteesynnyyn sekä käsittely- ja kuljetustarpeen vähentämiseksi ja että kunkin kunnan tulisi hoitaa omat jätteensä.

Ylöjärven asukkaat:

Kahdessa mielipiteessä tuodaan esille näkökohtina rauhallisen maalaismiljöön katoaminen, kevyen liikenteen väylän puute, Takamaan koululaisten turvallisuus, tiestön kunnossapidon vastuu, melu- ja pölyhaitat, liian suuret liikennemäärät kylän kautta. Lisäksi toivotaan mielipidekyselyä ajoreittien varrella asuville, liikenteen suunnittelua asumattomampien reittien kautta, ja ei haluta kuljetuksia iltaisin.

Vironvuorten ympäristön kesäasukkaat:

Vironvuorten ympäristöstä oli yhteensä 20 mielipidettä. Mielipiteissä vastustetaan jätteenkäsittelykeskusta samoin perustein kuin aikaisemmissakin ryhmissä. Toiminnan aiheuttama raskas liikenne oli esillä 16 kannanotossa. Ongelmiksi mainitaan tiestön kapeus ja lisääntyvän liikenteen tuomat kunnossapito-ongelmat, uhkat mm. pyöräilijöille ym. vaarat. Liikenteen tai louhinnan aiheuttama meluhaitta mainittiin 11 kertaa ja pöly kahdesti.

Kesäasukkaat ovat kokeneet jätteenkäsittelylaitoksen uhaksi Viljakkalan kauniille, rauhalliselle luonnolle ja maisemille. Tärkeinä koetaan veneily, kalastus, marjastus ja sienestys sekä puutarhaviljelykset. Huoli luonnon- ja maisema-arvojen heikkenemisestä tuotiin esiin 12 muistutuksessa. Viidessä mielipiteessä tuotiin ilmi huoli Ruonanjoen uhanalaisesta jokihelmisimpukkaesiintymästä. Pohjavesien pilaantumisvaaran toi esille kolme muistuttajaa. Laitoksen oikeaksi sijoituspaikaksi ehdotetaan suunnitellun sijaan suurten kaupunkien välittömään läheisyyteen pääteiden viereen.

Kolmessa mielipiteessä hanketta ei vastusteta, vaan nähdään hanke hyödyllisenä: lisääntyvän liikenteen seurauksena tiet pidetään kunnossa, työpaikat lisääntyvät ja kunta myös hyötyy hankkeesta. Kannanotossa kritisoitiin tapaa, jolla Viljakkalan puolesta ry. oli pyrkinyt tuomaan yksipuolisen kielteisiä näkemyksiä esille hankkeesta.

Karhen kesäasukkaat:

Karhen kesäasukkaat ovat esittäneet 23 mielipidettä. Mielipiteissä vastustetaan jätteenkäsittelylaitosta, koska se muodostaa uhkan Viljakkalan kauniille vehmaalle luonnolle ja sen luonnonrauhalle (yhteensä 13 kannanottoa). Huolta kannettiin vesistöjen kestokyvystä ja niihin kohdistuvasta kuormituksesta, ja vesistöistä mainittiin varsinkin Karhejärvi. Ruonanjoki ja sen uhanalainen jokihelmisimpukka tuotiin ilmi 3 mielipiteessä. Yleisesti ympäristön saastuminen ja ympäristöhaitat mainittiin kolmesti.

Liikenteeseen liittyviä kannanottoja oli 21 kappaletta. Huolen aiheita olivat liikenteen aiheuttama melu, tärinä, saasteet ja lisääntyvän raskaan liikenteen aiheuttamat vaarat.

Useissa mielipiteissä tuotiin esille liikenteen haitat alueen koulun oppilaille ja muille lapsille. Myös maatilojen karjoista ja muista eläimistä oltiin huolissaan. Esille nostettiin myös huoli siitä, että Unisilta ei tule kestäämään painavien jätekuormien rasitusta (3 kpl).

Esille tuotiin myös tarve ottaa huomioon kuljetusten osalta muiden yrittäjien tulevat kuljetustarpeet, jotka kuormittaisivat eniten Kyrönlahti-Karhe –tieosuutta. Mielipiteessä viitattiin vireillä oleviin maa-ainesten ottolupiin. Murskaamon aiheuttama meteli oli mainittu 2:sti. Kiinteistöjen arvон putoamisesta oli huolissaan 6 mielipiteen esittäjää. Hanke nähtiin myös imagohaittana, joka johtaa jyrkkiin valitus- ja vastatoimiin. Vaihtoehtona nähtiin jätepaikan sijoittaminen vilkasliikenteisen pääväylän varteen Viljakkalan sijasta.

Eräs mielipide otti kantaa arviointiohjelmaluonnokseen. Ympäristövaikutusten arviointi esitetään tehtäväksi niin, että arviointi tietoisesti sidotaan käsiteltäväksi aiottujen jätelajien ominaisuuksiin. Arviointiohjelmaluonnoksessa pölyä ja hiukkasia ei ole tarkasteltu tarkemmin materiaali- ja ainenäkökulmissa. Purkumateriaalit sisältävät myös haitallisia ainesosia (PCB, raskasmetallit, hiukkaset). Arviointiohjelman toiminnan kuvaus on epätarkka ja voi johtaa väärään käsitykseen toiminnan järjestämisestä. Murskaukseen liittyen on arvioitava myös hiukkaset, koneöljyt, polttoaineet ja pakokaasut sekä vaikutukset pinta- ja pohjavesivirtaamiin. Vaikutukset ilman laatuun tulee esittää pitoisuus- ym. luokituksiin perustuen.

On myös kannanotto, jossa ei vastusteta suunniteltua jätteenkäsittelykeskushanketta, mutta esitetään, että liikenne keskukseen suuntautuisi Hämeenkyrön Mannin, Viljakkalan ja Hirvilahden kautta, koska se on tieolosuhteiltaan paras.

Muut kesäasukkaat:

Mielipiteitä tähän ryhmään kuului 48 kappaletta. Myös tämän ryhmän kannanotot ovat pääosin hanketta vastustavia. Hankkeen katsottiin olevan esimerkiksi mittasuhteiltaan aivan liian iso sijoituspaikkaansa nähden. Liikenteeseen ja tiestöön liittyviä kannanottoja oli 34. Niissä tuotiin esille näkemys kapean ja mutkaisen tiestön sopimattomuudesta ras- kaaseen liikenteeseen, onnettomuusriskit, pöly-, haju- ja varsinkin meluhaitat. Liikenne nähtiin vaaratekijänä erityisesti pienille lapsille. Laitosta esitettiin sijoitettavaksi Viljakkalan sijasta esimerkiksi erämaahan tai suuren valtatie viereltä, lähellä jätteiden syntypaikkaa. Eräissä mielipiteissä viitataan Vipu ry:n kannanottoon.

Myös laitoksen sijainti lähellä asutusta ja kesänviettopaikkoja herätti pelkoja. 23 mielipi- teessä katsottiin, että jätteenkäsittelykeskus ei sovellu rauhalliseen ja puhtaaseen maa- laismiljööseen, luonto saastuu ja toiminnasta aiheutuu suuria riskejä ympäristölle.

Huoli Ruonanjoesta jokihelmisimpukoineen oli tuotu esille seitsemässä mielipiteessä. YVA -menettelyssä tulisi noudattaa ns. varovaisuusperiaatetta. Yksi mielipiteen esittäjä sitä vastoin katsoi, Ruonanjoen alajuoksulla, jonne suunnittelualueen vedet laskevat ei esiinny raakkuja.

Kahdeksassa kannanotossa mainittiin kiinteistöjen arvonalennus hankkeen seurauksena. Lisäksi nähtiin yrityksen heikentävän kunnan imagoa maaseutumaisena lomanviettokoh- teena. Eräissä mielipiteessä kannatettiin hanketta siinä mielessä, että suunniteltu kaato- paikka ei tule tien varrelle.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hankekuvaus

Hankkeen tarkoitus

Arviointiohjelmassa on viitattu Pirkanmaan jätesuunnitelmaan ja erityisesti tarpeeseen lisätä rakennus- ja purkujätteen hyödyntämistä. Arviointiohjelmassa ei kuitenkaan ole vielä kerrottu, missä laajuudessa ja kuinka merkittävästi suunniteltavalla hankkeella on tarkoitus toteuttaa tavoitetta. Vaihtoehtojen vertailussa tulee olemaan kohdan 7.5 mukaan jätteiden hyödyntämistason parantaminen, mikä antanee vastauksen tavoitteen toteutumisen merkittävyydestä.

Hankkeesta vastaavan nykyinen toiminta ja toimiala on kuvattu, ja arvioitavan hankkeen liittymistä niihin on selitetty. Arviointiohjelmassa on mainittu nykyisten jätteenkäsittelykeskusten toimipaikkakohtaiset ympäristöjärjestelmät, jotka kuvaavat nykyisen toiminnan ympäristöasioiden hallintaa. Mahdollista ympäristöjärjestelmän laatimista uudelle toimipaikalla ei suoraan ilmaista.

Suunniteltavan hankkeen kilpailutilanne suhteessa Pirkanmaan jätehuollon muihin toimiin on todettu avoimesti.

Arviointiohjelman kohdassa 2.5.2 todetaan, miten hanke edistää hallinnon jätesuunnitelmien tavoitteita mm. lisätä, parantaa ja tehostaa rakennusjätteen hyödyntämistä. Pirkanmaalla. Rakennusjätteitä on toistaiseksi hyödynnetty poikkeuksellisen vähän (noin 25 %) muuhun Suomeen (37 %) ja tavoitteisiin (70 %) verrattuna. Vaikka Pirkanmaalla on rakennusjätteiden uudelleenkäyttöä edistävää yritystoimintaa ja rakennusjätteiden käsittelyä hyödynnettäväksi, näyttää siltä, että rakennusjätteiden käsittelylle ei maakunnassa ole riittävästi kapasiteettia. Näistä näkökulmista katsottuna Vironvuorten jätteenkäsittelylaitoksen perustaminen on hyödyllistä ja tavoitteiden mukaista. Myös jätelain mukaan jätehuolto on pyrittävä järjestämään siten, että maahan saadaan sopivasti erilaisia käsittelyä edellyttäviä asianmukaisia jätteiden käsittelypaikkoja.

Hankekokonaisuus ja sen keskeiset ominaisuudet

Hankekuvauksen yksityiskohtaisuus vaikuttaa vaikutusten arviointien tarkkuuteen. Yhteysviranomaisen lausunnossa on otettu myös huomioon, että hankkeesta vastaavalla on tavoite hakea toiminnalle lupia heti YVA-menettelyn jälkeen ja ennakoitu näissä hakemuksissa vaadittavien tietojen tarkkuutta.

Hankekuvaus on kokonaisuutena hyvä laajuudeltaan ja yksityiskohtaisuudeltaan. Luvun 4 kuvat ovat erityisen havainnollisia. Täydennyksiä tai selvennyksiä tarvitaan kuitenkin muutamaa kohtaan:

Yhtiöllä on Tampereella kaksi jätteenkäsittelylaitosta, Myllypurossa ja Ruskossa. Ohjelman mukaan tarkoitus on, että jätteet Vironvuorten laitokselle tuodaan Ruskon laitokselta (s. 25). Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta saa käsityksen, että jätteet kuljetetaan jätteenkäsittelylaitoksesta toiseen jätteenkäsittelylaitokseen; jätteen esimurskataan ja lajitellaan Tampereella ja kuljetetaan Viljakkalan lajittelulaitokseen murskattavaksi.

Ruskon laitoksella käsitellään vuodessa jätteitä noin 60 000 tonnia ja Myllypuroon otetaan vastaan 30 000 tonnia vuodessa. Vironvuorten laitoksella jätteitä aiotaan käsitellä yhteensä 160 000 – 190 000 tonnia. Vironvuorella käsiteltävistä jätteistä suurin osa tuotaisiin tämän mukaan muualta kuin Ruskosta toisin kuin kohdassa 4.5 kuvataan.

Hankekuvausta tulee selventää tiedoilla, missä jätteet esikäsitellään ja mikä on jätteiden keräilyalueen laajuus. Kuvauksen mukaan Viljakkalaan vastaanotettavasta jätteestä suuri osa on esimurskattua. Tieto esilajittelemattomista ja -käsittelemättömistä eristä tulee tarkentaa.

Jätteenkäsittelykeskuksessa käsiteltävät jättejakeet ovat keskeisiä ympäristövaikutusten kannalta. Ohjelmassa on havainnollistettu hyvin eri jättejakeiden koostumusta esimerkeillä. Lisäksi on tarkennettu, mitä jätteitä ei oteta käsiteltäväksi tai loppusijoitettavaksi. Arviointiohjelmassa (s. 16) on kuvattu likaisen ja puhtaan puun toisistaan erilliset käsittelyt. Ympäristöministeriö on selvittämässä puhtaan puun määritelmää, mikä tulee ottaa huomioon tarvittaessa hankkeen kuvauksen tarkistamisessa ja arvioinneissa. Näiden ohjelmassa kuvattujen jakeiden lisäksi jättejakeiden sisältämistä arvioinnin kannalta keskeistä haitta-aineista on kuitenkin tuotettava tarkemmat tiedot osana arviointia.

Kohdassa 4.2.3 mainitaan betoni-, tiili- ja kivijättekenttä. Kohdan 4.1.1. mukaan alueelle ei tuotaisi ulkopuolelta käsiteltäväksi kivijätettä kuten moreenia tai louhetta, ja alueen rakentamisessa louhittavaa kiveä tai siirreltävää moreeni ei tulkita jätteeksi. Ainoastaan alueelle muualta tuotavan kiven käsittely tulkitaan jätteenkäsittelyksi. Kuvausta ja/tai termejä on tarpeen täsmentää.

Kuvissa 4 ja 5 sekä tekstissä on yksityiskohtaisesti kuvattu, mitä jätteitä käsitellään ulkona ja mitä sisätiloissa. Varastoinnin osalta kuvaus on hieman epäselvä, ilmeisesti kaikki lajittelulaitoksessa tuotettavat jakeet lukuun ottamatta ongelmajätteitä sekä sähkö- ja elektroniikkaromua suunnitellaan välivarastoitavaksi ulkona mm. palava jae. Tekstissä mainittu varastoauoma sijainnee kuvan 6 4-kohdassa. Ainoastaan teollisuuden raaka-aineeksi tuotettava puhdaspuu varastoidaan katoksen alla.

Taulukoissa 5 ja 6 on esitetty suurimmat varastot alueella. Mitoituksessa on varauduttu lyhytaikaiseen varastointiin lajittelulaitoksen kuormitushuippujen tasaamiseksi. Muita mitoituksen oletuksia ei mainita kuten, miten hyötykäyttöön toimitettavan jätteen menekin vaihtelu mahdollisesti vaikuttaisi käsittelyä odottavien tai käsiteltyjen jakeiden varastointiaikoihin, materiaalien laatuun tai ympäristövaikutuksiin.

Kerrallaan alueella varastoitavaa ongelmajätteiden määrä on esitettävä.

Lajittelulaitoksen hiukkassuodattimesta tai suotimista on tarpeen kuvata vähintään, mitä epäpuhtauksia se erottavat sekä millä toimintaperiaatteella ja tehokkuudella ne toimivat.

Toiminnan kuvaus ja ajoittuminen kohdissa 4.3.2 ja 4.3.3. ovat selkeitä haitallisten vaikutusten ajoittumisen, toistuvuuden ja keston arvioinnin kannalta. Jatkosuunnittelussa tulevat esiin lisäksi ajoittuminen esimerkiksi lomakauteen ja mahdollinen rakentamisesta erillinen murskaus kiviaineksen kysynnän mukaan. Ruonanjoen Natura-arvojen suojelun kannalta haittojen ajoittumisella tiettyihin vuodenaikoihin saattaa olla merkitystä.

Arviointiohjelmassa ei ole vielä tietoja tai mainittu lähdeaineistoa hulevesiin joutuvista haitta-aineista ja niiden määristä. Tietoja olisi ilmeisesti saatavissa esimerkiksi Ruskon laitoksen tarkkailutuloksista. Arvioinnin tulee antaa erityisesti Ruonanjokeen kohdistuvien haittojen arvioimiseksi riittävän tarkat tiedot hulevesien käsittelystä ja tehosta pidättää eri haitta-aineiden pääsyä ympäristöön. Ympäristöluvista on muunlaisissa sijoituspaikoissa kuten Ruskossa sallittu tiilen- ja betonin murskaus ulkokentällä. Myös tässä murskauspölyssä esiintyy haitta-aineita, joiden selvittäminen on tarpeen vaikutusten arvioimiseksi Vironvuorten sijoituspaikkavaihtoehdon ympäristön kannalta.

Tiedot (koostumus, määrä, pitoisuus, ominaisuudet) lajittelulaitoksen ja loppusijoitusalueen suotovesien sisältämistä haitta-aineista ovat lähtökohta jäteveden puhdistuskokeissa, joten koostumus selvitetään osana tutkimusprojektia kohdan 7.2.2 mukaan, ja tuloksista laadittaan siten yksityiskohtainen tutkimusraportti myöhemmin. Tutkimuksen tulee kattaa myös tilanteet ja riskit, joissa jätejakeisiin voi jäädä sekaan haitallisia jakeita lajittelusta huolimatta. Arvioinnissa tulee jatkossa tarkastella, soveltuuko alue ympäristövaikutuksiltaan valittavan jätevesien käsittelylaitoksen sijoituspaikaksi.

Hulevesimäärien arvioinneissa ja käsittelyjen mitoituksessa on ilmeisesti jo ennakoitu ilmastomuutokseen liittyvän kasvavan sademäärän, lumensulamisveden ja leutojen talvien vaikutuksia (suuremman osan vuotta pinnat alttiina valumille ja samanaikaisesti merkittäviä sademääriä) sekä äärevöityvät ja poikkeukselliset sääolosuhteet. Ilmastomuutokseen liittyviä uusia hulevesien hallinnan mitoitusarvoja mietitään parhaillaan hallinnossa sidosryhmien kanssa. Arviointimenettelyn aikana mahdollisesti käyttöön saatavat mitoitusarvoja on tarpeen soveltaa hankkeen suunnittelussa.

Tasausaltaan mahdollinen saostuskemikaali ei voi todennäköisesti sisältää rautaa joki-helmisimpukoiden herkkyuden vuoksi.

Hankkeen kuvauksen mukaan rakentamisen alussa hyödynnetään tasausaltaita maapohjaisina hulevesien laskeuttamiseen, mutta ei selvästi ilmaista seuraavien rakennusvaiheiden hulevesien mahdollista johtamista altaiden kautta.

Kohdassa 4.5 liikennemäärien laskennat perustuvat ilmeisesti vain suunniteltuihin jättemääriin. Liikennemäärissä tulee ottaa huomioon myös murskeen kuljetukset alueelta ja tarvittaessa erikseen muu rakentamisen aikainen liikenne.

Elinkaari

Hanke toteutetaan suunnitelman mukaan vaiheittain. Arvioinnin tulee vastata toiminnan laajentumisen eri vaiheita kokonaisvaikutusten lisäksi.

Suunnittelu-, arviointi- ja toteutusaikataulut

Arviointiohjelmassa on yleisesti kerrottu hankkeen suunnittelun aikataulusta ja tarkempi kaavio YVA-menettelystä, mikä on riittävää suunnittelun tässä vaiheessa. Erikseen sivulla 23 on taulukoitu hankkeen toteuttamisen vaihteellinen aloitus. Arvioinnin aikataulua on suositeltavaa tarvittaessa päivittää internetsivuille.

Vaihtoehtojen käsittely

Arviointiohjelmassa on esitetty vaihtoehdoksi 0, että hanketta ei toteuteta ja hankkeesta vastaava jatkaa lajittelutoimintaa nykyisissä Tampereen toimipisteissään Ruskossa ja Myllypurossa ja toimittaa niistä jätteitä olemassa oleviin loppusijoituspaikkoihin. Ruskon laitoksen yhteyteen suunnitellaan jo laajennusta, ja kyseessä on jätteenkäsittely. Arviointiohjelmassa olisi siten perusteltua lisätä vaihtoehtoa 0+, jossa jätteenkäsittely laajenee nykyisissä laitoksissa ja jätteet loppusijoitetaan nykyisille kaatopaikoille.

Arviointiohjelmassa vaihtoehtojen 1 ja 2 sijaintipaikan valintaa on perusteltu luvun 3 alussa, minkä mukaan sijoituskunnan ja -paikan valinta perustuu sopimuksen syntymiseen Viljakkalan kunnan kanssa. Hankkeesta vastaava aloitti aikaisemmin hankesuunnittelun Ruovedellä, ja ei ole ilmoittanut viranomaisille suunnittelun mahdollisesta päättymisestä tai jatkumisesta. Ruoveden laitosta ei ole siten ilmoitettu vaihtoehdoksi tähän YVA-menettelyyn.

Arviointiohjelman vaihtoehtojen 1 ja 2 mukaisia uusia jätteenkäsittelykeskuksen ja loppusijoitusalueen sijoituspaikkoja ole osoitettu seutu-, maakunta- tai yleiskaavoissa. Pirkanmaan liiton lausunnon mukaisesti arviointiohjelmassa tulee ottaa huomioon, että maakuntakaavasta puuttuvien, uusien, vaikutuksiltaan ja merkitykseltään ylikunnallisten alueiden käyttöönoton tulee siten selkeästi korvata maakuntakaavassa tarkasteltu varaus tai uudelle alueelle tulee muuten olla erityisen painavat perusteet. Kokonaistilannearvion muodostamiseksi on YVA-asiakirjoissa ilmaistava selkeästi, onko Vironvuorten hanke oma uusi hanke vai vaihtoehto maakuntakaavan Vinsanvuoren tk3-hankkeelle. Jätehuollon kokonaistilannekuva ja Vinsanvuoren rooli kokonaisuudessa on oleellista jatkoselvityksissä.

Useissa mielipiteissä arviointiohjelmasta esitetään jätteenkäsittelykeskuksen sijoittamista muualle, kauemmas asutuksesta ja valtateiden varteen. Arviointiselostuksessa on suositeltavaa kuvata hankkeesta vastaavan kokemuksia käytännön mahdollisuuksista ja rajoituksista valita sijoituspaikkoja Pirkanmaalla. Tieto antaisi taustaa ja perusteita Viljakkalan valinnalle sijoituspaikaksi.

Arviointiohjelmassa suositellaan selvitettäväksi, miten hanke voisi lisätä rakennusjätteen hyödyntämistä ja vähentää siten vaihtoehtojen loppusijoitusalueiden mitoitusta.

Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee Natura-kohde. Kohteet edellyttävät Luonnonsuojelulain mukaan Natura-arvioinnin tarveharkintaa siitä, heikentyvätkö suojeluarvot todennäköisesti merkittävästi ja sen perusteella tarvittaessa Natura-arviointia suojeluarvojen suhteen. Hankkeen Natura-arviointi kattaa Ruonanjoen Natura-päätöksen suojeluarvot. Natura-arvioinnin voi tehdä myös osana YVA-menettelyä. Natura-arvioinnin tulokset ovat merkittäviä hankkeen toteuttamiskelpoisuudelle, mistä hankkeesta vastaavan on syytä olla tietoinen esittäessään hankkeelle vain yhtä sijoitusvaihtoehtoa.

Jäte- ja hulevesien vaihtoehtoiset valumareitit päätyvät kaikki Ruonanjokeen. Jokihelmisimpukkaa esiintyy joessa asiantuntijalta saadun tiedon mukaan Lavajärveen asti. Hankkeesta vastaavan on siten tarpeen selvittää, onko mahdollista johtaa valumavesiä toiseen suuntaan, viereiselle valuma-alueelle. Viljakkalan kunnan jätevesiviemäri sijaitsee lähellä, joten joidenkin jätevesijakeiden johtaminen puhdistamolle saattaa olla mahdollista, mikä on syytä selvittää mahdollisena vaihtoehtona.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Ympäristön nykytila, vaikutusten tunnistaminen, arvioitavat vaikutukset

Arviointiohjelmassa on suositeltavaa esittää selvitys ympäristöstä vaikka se on yksi, myöhemmin arviointiselostuksessa esitettäväksi vaadituista asioista. Ympäristön nykytilan tietoja tarvitaan jo arviointien suunnittelussa kuten ympäristön arvojen paikallistamisessa ja arviointimenetelmien valinnassa. Tiedot nykytilasta ovat myös vertailukohta hankkeen aiheuttamille vaikutuksille ja niiden merkittävyydelle, ja ne vastaavat usein vaihtoehtoa 0.

Arviointiohjelmassa (luku 5) esitetyt alustavat tiedot Vironvuorten ympäristön nykytilasta ovat riittävät, ja ohjelmassa esitetyt lisäselvitykset liito-oravasta ja metsälakikohteesta ovat tarpeellisia. Välilliset vaikutukset kuten mahdollinen haitta läheiselle metsälakikohteelle tulee siten arvioida.

Luontovaikutukset

Hankkeesta aiheutuvia Ruonanjoen Natura-arvoja todennäköisesti merkittävästi heikentäviä vaikutuksia ei voida poissulkea. Pirkanmaan jokiluonnon suojelukohteista

Ruonanjoen vedenlaadun suojeleminen on vaativinta. Laajan teollisen toiminnan sijoittuminen joen valuma-alueelle ja toiminnan valumavesien johtaminen käsiteltynäkin Ruonanjokeen vaatii erittäin tarkan arvioinnin. Arvioinnin tulee sisältää pintaveden laadun muutosten sekä lyhytaikaiset vaikutukset että pitkänajan vaikutukset, jotka ovat molemmat olennaisia erityisesti jokihelmisimpukan ja taimenen vuotuisen elinkierron kannalta sekä toisaalta kumuloituvien vaikutusten osalta simpukan pitkän eliniän vuoksi.

Ruonanjoen Natura-arviointia varten tulee selvittää epävarmuudet mm. jätteen laadussa ja riskit, jotka kohdistuvat Ruonanjoen veden laatuun sekä riittävä seuranta, joka estää suojelevarvojen heikentymisen ja häiriöt.

Yhteisvaikutuksissa tulee ottaa huomioon suljettu vanha kaatopaikka ja jokeen kohdistuva muu kuormitus. Mahdollisuuksien mukaan yhteisvaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon myös tuleva Savunkosken-Vironvuorten osayleiskaava.

Hankkeella ja vanhalla kaatopaikalla saattaa olla Natura-arvoihin kohdistuvia yhteisvaikutuksia, jotka tulisi selvittää yhteistyössä Viljakkalan kunnan kanssa, ja samoin mahdollisten lieventämistoimien suunnittelu.

Vesistö- ja pohjavesivaikutukset

Tiedot hulevesien hallinnasta ja käsittelystä sekä vaikutusten arvioinnista ovat tärkeitä erityisesti Natura-arvojen kannalta, mikä tulee ottaa huomioon arvioinnin laajuudessa.

Kohdan 4.4.1 mukaan lajittelulaitoshallin kattovedet sekä pintarakentein suojatuilta kaatopaikan osilta tuleva pintavalunta ovat puhtaita vesiä, jotka eivät kuljeta mukanaan merkittäviä määriä tavanomaista kiintoainetta. Nämä vedet johdetaan suoraan suunnittelualueelta ojaan. Vesijakeiden puhtaus tulee kuitenkin selvittää ja varmistaa tämän hankkeen arviointiin perustuen.

Tasausaltaan toimivuuden kannalta on olennaisinta virtaaman mitoitus laminaarisesti ja häiriöttömäksi. Arvioinnissa tulee selvittää tiedot tasausaltaaseen johdettavissa hulevesissä olevien haitallisten aineiden ja kivennäisaineiden määrästä ja laadusta (koostumus, hiukkaskoko, laskeutuvuus), ja miten laskeutus hoidetaan esimerkiksi altaan huollon aikana. Arviointiselostuksessa tulee esittää tasausaltaan laskeutuksen puhdistusvaikutus ja millainen vaikutus mahdollisilla laskeutettuun veteen jäävillä epäpuhtauksilla on ympäristöön.

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon hankkeen ja suljetun vanhan kaatopaikan sekä mahdollisuuksien mukaan osayleiskaava-alueen yhteisvaikutukset vedenlaatuun, virkistyskäyttöön ja vesiekosysteemin Natura-arvoihin. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon vesistön nykytila ja sen kehittyminen ilman hanketta ja tilanteen kehittyminen hankkeen vaiheittain laajentuessa.

Lisäksi Ruonanjoen arvot ovat herkkiä äkillisille pintaveden samentumisille. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon vaikutusten ajoittuminen huhti-touko-kesäkuulle taimenen kannalta ja syksyyn, raakulle herkipäähän aikaan. Vaikutusten arvioinnin laajuudessa tulee ottaa huomioon puroluontotyyppi suojeluperusteena ja jokihelmisimpukkaesiintymän jatkuminen Lavajärveen asti. Rakentamisaikainen hulevesien hallinnan arviointi on tärkeää.

Valumareittien nykyiset virtaamat ja jakautuminen eri reiteille sekä tarkemmat nykyisten virtaamien ääri- ja keskiarvot tulee selvittää. Lisäksi vaihtoehdosta johtaa valumavedet kokonaan eteläiseen uomaan tulee arvioida virtaaman vähenemän merkitys Karhelammen ja Vironjärveen kannalta.

Maa- ja kallioperää sekä pohjavettä koskevia tietoja täydentävät selvitykset tulee tehdä siten ja siinä laajuudessa, että tulosten pohjalta voidaan arvioida luotettavasti myös pitkäaikaisen louhintatyön vaikutukset vanhan suljetun kaatopaikan rakenteisiin ja päästöihin. Pohjaveden käyttöön liittyvään selvitykseen tulisi sisältyä mm. kaivojen sijainti, kaivojen tyyppi ja kaivojen rakenne, pohjaveden pinnan taso, veden laatu, veden käyttötapa ja veden käyttömäärä. Toisaalta vesihuoltoon liitetyt tilat ja alueet on hyvä mainita.

Pohjavesialueiden yhteydessä on syytä mainita myös Vilpeenharjun 1-luokan pohjavesialue, joka sijaitsee samalla etäisyydellä kohteesta kuin esimerkiksi Hangasjärven pohjavesialue. Välittömiä vaikutuksia alueelle hankkeella ei ole, mutta se voi liittyä hankkeeseen liikenneyhteyksien kautta.

Liikenne

Tiestön kunnon ja kapasiteetin samoin kuin liikenneturvallisuusvaikutusten selvittämisen menetelmiä ei ole esitetty arviointiohjelmassa. Mielipiteissä tuodaan yleisesti esille paikallinen tietämys tiestön liikenneturvallisuuden puutteista, ja yksittäisissä mielipiteissä on esitetty yksityiskohtaisempia tietoja tieosuuksien liikennöitävyydestä suunnitellulla kalustolla ja kunnossapidon ongelmista. Samoin kuntien ja tiepiirin lausunnoissa on tarkasteltu teiden soveltuvuutta ja rajoituksia kuljetuksille.

Kuljetusten ympäristövaikutukset ovat merkittävä kokonaisuus arviointia ja hankkeen toteuttamiskelpoisuuden selvittämistä. Hankkeesta vastaavan on tarpeen olla arviointia varten yhteydessä tiepiiriin ja muihin teiden kunnossapidosta vastaaviin sekä ottaa huomioon liikenteestä esitetyt paikalliset tiedot.

Jätteenkäsittelykeskus ja muut Savukosken-Vironvuorten osayleiskaava-alueelle tuleva teollinen toiminta voivat yhdessä lisätä raskasta liikennettä, mikä tulee ottaa huomioon yhteisvaikutuksena liikenneturvallisuutta ja tien varren asutukseen kohdistuvia haittoja arvioitaessa.

Liikenneturvallisuuden vuoksi tarvittavien kevyen liikenteen väylien ja muiden rakenteellisten toimenpiteiden, liittymien sekä kunnossapidon kustannusten suuruusluokka ja rahoituksen kustannusten kohdistuminen tulee mahdollisuuksien mukaan selvittää.

Melu

Arviointiohjelman mukaan rakentamisen, toiminnan ja liikenteen melu mallitetaan liikenne- ja teollisuusmelumallilla, ja lähtötietoja hankitaan mittaamalla Ruskon laitoksella. Rakentamisesta ajallisesti erillistä louheen murskausta on tarpeen tarkastella erikseen. Työkoneiden ja kuormaliikenteen melumallituksessa tulee ottaa huomioon jätetäytön kohoamisen vaikutus melulähteen sijaintiin mukaan lukien kuljetusajoneuvojen peruutusäänit. Ohjearvojen lisäksi arvioinnissa tulee ottaa huomioon toimintojen melun laatu ja luonne sekä hankkeen sijoittuminen hiljaiselle alueelle. Melumallituksen tulisi mahdollisuuksien mukaan olla hyödynnettävissä osayleiskaavan melumääräysten muotoilussa. Raskaan liikenteen aiheuttamien melutasojen (A_{eq}) lisäksi ohiajon aiheuttamat hetkelliset melutasot tulee mallittaa kuljetusreittien päiväkotien ja koulujen kohdalle.

Meluhaittojen lisäksi mielipiteissä tuli esiin raskaan liikenteen aiheuttamia tärinähaittoja rakennusten sisällä. Ihmisiin kohdistuvan haitalliselle tärinälle on vasta valmisteilla ohjearvojen tausta-aineistoa ja arviointiohjeita. Kuljetusreittivaihtoehtojen varrelta olevien mahdollisten tärinä haittojen tunnistamiseksi on tarpeen olla yhteydessä tiepiiriin. Lisäksi mielipiteissä tuli ilmi mahdolliset toiminnan ja rakentamisen aikaiset meluhaitat eläimille. Haitan merkityksestä tulee olla yhteydessä alan asiantuntijaan.

Päästöt ilmaan ja hajuhaitat

Arvioinnissa tulee ilmetä, mitä haitta-aineita saattaa ulkokentillä levitä murskauksesta ilman kautta. Lajittelulaitoksesta ei riittävän tehokkaiden suotimien jälkeen todennäköisesti aiheutuisi merkittävää pölyn leviämistä. Tieto päästömäärästä on kuitenkin esitettävä.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa menetelmänä ovat kysely ja ryhmätyöskentely. Alan asiantuntijaa on tarpeen käyttää osallisryhmän työskentelyn ja mahdollisen kyselyn suunnitteluun ja näiden tuottaman aineiston analysointiin. Työskentelyyn on suositeltavaa ottaa mukaan nuoria ja lapsia, mutta kuitenkin ainoastaan heidän omasta tahdostaan ja heidän ehdoillaan.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi keskittyisi ohjelman mukaan Viljakkalaan. Ylöjärven kaupungin lausunnon ja mielipiteiden perusteella rajausta on syytä laajentaa koskemaan kuljetusreittien vaikutusalueen asukkaita myös Ylöjärvellä ja Hämeenkyrössä. Hämeenkyrön ja Ylöjärven lausuntojen mukaan on otettava huomioon, että esimerkiksi Kylmäojantie ja Komintie ovat kapeita teitä, joiden varrella oleva asutus sijoittuu lähelle tiealuetta ja että jätekuormien mittava kuljettaminen maaseutumaisien kylien halki voi vaikuttaa turvallisuuden ohella ihmisten elinoloihin. Liikennejärjestelyjen osalta hankkeen aiheuttaman liikennemäärien kasvun sosiaalisia vaikutuksia on tarpeen ottaa huomioon kaikkien väestöryhmien näkökulmasta. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee kuulla myös kunnan sosiaali- ja terveystoimen edustajia kutsumalla edustajia järjestettävään osallisryhmän kokoukseen.

Ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin sisältyvät terveys- ja viihtyvyysvaikutusten lisäksi muun muassa taloudelliset vaikutukset ihmisten kannalta.

Luonnonvarojen hyödyntäminen

Luonnonvarojen hyödyntämisessä tulee erikseen arvioida luonnonvarojen käyttöä ja niiden säästävää käyttöä. Kiviaines on tarkasteltavassa hankkeessa merkittävä luonnonvara. Louheen/murskeen myynti on luonnonvarojen käyttöä ja käytön korvaaminen muilla materiaaleilla, kuten purkujätteellä, sen säästävää käyttöä. Samoin jätteen hyödyntäminen materiaaleina voi korvata luonnonvarojen käyttöä.

Maankäyttö

Ks. edellä Vaihtoehtojen käsittely. Hankkeen arviointi osayleiskaavan rinnalla tukee hyvin yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön liittyvien vaikutusten arviointeja. Asutukseen ja elinkeinoihin kohdistuvat vaikutukset ja merkittävyys tulee arvioida myös seutukaavan ja maakuntakaavan näkökulmasta.

Riskit, epävarmuus ja oletukset

YVA-asetuksen mukaan arviointiohjelmassa tulee esittää tiedot aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista. Arviointiohjelman mukaan menetelmiin liittyvät epävarmuudet esitetään vasta arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen ei voi tältä osin lausua arviointiohjelman riittävydestä.

Käytettyjen tietojen puutteet ja keskeiset epävarmuustekijät mukaan lukien ympäristöönnettomuudet on asetuksen (12 § 5-kohta) mukaan mahdollista esittää vasta arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen esittää kuitenkin arviointiohjelman perusteella otettavaksi

huomioon arvioinnissa sekä arviointiselostusten tulosten tarkastelussa ja johtopäätöksissä seuraavat keskeiset epävarmuudet ja tarpeellisia riskinarviointeja:

Ruonanjoen Natura-arvoihin kohdistuvat riskit tulee arvioida mukaan lukien luonnon tai toiminnan poikkeustilanteet.

Riskien arvioinnissa tulee tarkastella, miten hallitaan onnettomuustilanteissa maaperään tai kentille pääsevät haitalliset aineet kuten öljy ja mahdolliset sammutusvedet ja onko hu-
levesien käsittely riittävän tehokas poikkeustilanteissa.

Jätteiden lajittelu ei voi olla täydellistä, joten on olemassa riski, että käsittelyyn joutuu va-
hingossa haitallisia jätteitä. Purkujätteen seassa voi olla mm. ruostuneita putkia, piippuja
(dioksiinit), raskasmetalleja mm. käsitelystä puusta, jonka tunnistaminen muusta puusta
on vaikeaa. Hankkeesta vastaavan on siten arvioinnissa selvitettävä riskin todennäköi-
syys ja merkittävyys ympäristövaikutusten kannalta.

Liikenneturvallisuuden arvioinnin tulee sisältää riskinarviointi mukaan lukien onnettomuu-
kien mahdolliset ympäristövaikutukset.

Lisäksi hankkeen tilojen suunnittelussa ja riskien arvioinnissa on otettava huomioon, että
kierrätyspolttoaineen varastoauomoissa on syttymisvaara.

Arviointiohjelmassa esitetyt reittivaihtoehdot yleisillä teillä eivät sido kuljettajia. Lisäksi lii-
kenteen jakautumiseen eri reiteille ja lähtevien kuljetusten suuntautumiseen liittyy epävar-
muuksia, joihin vaikuttavat todennäköisesti tulevaisuudessa vaihtelevat markkina- ja kilpai-
lutilanteet jätteenkäsittelyssä ja energiantuotannossa. Vaikka lähitulevaisuuden osalta
hankesuunnitelmaan ei liity kaikkia reittejä, tulisi liikenteen vaikutusten ajallista rajausta
pidentää ja ottaa huomioon reittien muuttuminen ensisijaisesti esitetyistä vaihtoehdoista.

Jätteiden mukana voi todennäköisesti tulla jakeita, jotka on poistettava karkeassa esilajit-
telussa mm. Ruskossa tai viimeistään lajittelulaitoksessa Vironvuorilla. Näiden poikkeuk-
sellisen haitallisten jakeiden poistamiseen liittyy epävarmuutta. Arvioinnissa tulee kuvata
esimerkiksi Ruskon laitoksen toiminnan aikana käsittelystä poistetut haitalliset jakeet,
jotta voidaan arvioida myös tällaisten jakeiden määrää ja haitallisuuden todennäköisyyttä
ja merkittävyyttä Vironvuorten ympäristön kannalta, erityisesti pintavesien kautta välillisiä
vaikutuksia Ruonanjoen Natura-arvoille.

Osallistuminen

Arviointiohjelman ehdotus osallistumisen järjestämisestä on monipuolinen, ja eri ryhmien
roolia arviointimenettelyssä on kuvattu riittävästi. Ks. edellä Arvioinnista tiedottaminen ja
kuuleminen.

Hankkeen YVA-menettelyyn voivat osallistua ne, joiden etuun ja oloihin hanke saattaa
vaikuttaa, ja heitä myös tulee kuulla osana arviointia. Hankkeesta vastaava vastaa oman
hankkeensa suunnittelusta ja hankkeen välittömien ja välillisten vaikutusten arvioinnista.
YVA-laissa on määritely, mitä ympäristövaikutuksilla hankkeen arvioinnissa tarkoitetaan.
Arviointimenettelyssä voidaan tunnistaa esimerkiksi, mitä julkisen sektorin ylemmän ta-
son hallinnollisia suunnitelmia ja ohjelmia hanke toteuttaa ja mitä reunaehtoja ohjelmat ja
suunnitelmat asettavat. YVA-menettely ei kuitenkaan voi korvata suunnitelmien ja ohjel-
mien ympäristövaikutusten arviointia ja niihin kuuluvaa osallistumista. Laajemman jäte-
suunnittelun yhteensovittaminen jää siten YVA-menettelyn ulkopuolelle mm. maankäytön
suunnitteluun ja siihen liittyvään osallistumiseen. Myös jäte- ja energiayritysten välinen
kilpailu vaikuttaa yhteensovittamisen mahdollisuuksiin.

Raportointi

Arviointiohjelman rakenne on selkeä ja esitystapa hyvin havainnollinen. Arviointiselostuksen tulee myös arviointituloksia havainnollistaa:

Pohjavesi- ja maaperävaikutuksia, melu-, värinä- ja pölyhaittoja tulee esittää karttapohjille, erikseen yksityiskohtaisemmin hankealueilla ja laajasti ympäröivään maankäyttöön kohdistuvia vaikutuksia sekä vaikutusalueita. Maisemavaikutuksia tullaan arviointiohjelman mukaan esittämään havainnollisesti.

Ainakin arvokkaimmat arvioidut kasvillisuus- ja luontokohteet on esitettävä kartoilla kohdekohtaisesti, tarvittaessa liitteinä. Arviointitulosten esittämisessä ja vertailussa tulee ilmetä käytetyt perusteet kuten lajirunsaus, harvinaisuus ja ekosysteemivaikutus.

Arviointitiedot tulee esittää tarkkuudella, joka mahdollistaa arviointitietojen pätevyyden vertaamisen myöhemmin haettavan ympäristöluvan yhteydessä esitettäviin hanke- ja laitetietoihin sekä päästötietoihin.

Arviointiohjelmassa käytetyt jätehuollon termit vastaavat Pirkanmaan jätesuunnitelmassa ja muissa jätealan julkaisuissa käytettyjä sanoja ja sanontoja. Näiden sanojen merkitys puhekielessä voi erota jätealan toimijoiden tarkoittamasta merkityksestä.

Haitallisten vaikutusten estäminen

Haittojen estämisestä on veloitettu esittämään ehdotus arviointiselostuksessa, arviointitulosten perusteella. Ohjelmassa on viitattu jo muutamiin mahdollisiin ratkaisuihin, kuten ojien virtauksen ohjaaminen haitattomimpaan uomaan ja maamassojen sijoittelu melusteeksi sekä jätevesien laitospäätönsä käsittelyratkaisun kehittäminen. Arvioinneissa tulee esittää toimien toteuttamiskelpoisuus ja vaikuttavuus haitan estämisessä.

Hankkeesta vastaavan on suositeltavaa esittää arvioinnissa vaihtoehto, jossa murskauksen haittojen estäminen vastaa nykyistä ympäristölupamääräysten linjaa ja ottaa huomioon sijoituspaikan erityiset vaatimukset. Ympäristöluvissa on edellytetty kierrätyspolttoaineen käsittelyä ja varastointia sisätiloissa. Lisäksi kierrätyspolttoaineesta voi olla hajuhaittaa, mutta käsittely ja varastointi sisätiloissa vähentävät haittoja.

Lisäksi hankkeen suunnittelun alkuvaiheessa on vielä mahdollisuus haitallisten vaikutusten estämiseen hankkeen vaihtoehtojen kehittämisellä kuten hyötykäyttöasteen nostaminen ja loppusijoituksen vähentäminen.

Suljettu vanha kaatopaikka tulisi esittää suojattavaksi rakenteellisesti, siten että sen pintarakenteet eivät vaurioidu hankkeen suunnitteleman liikenteen tai varastoinnin vuoksi. Muutoinkin vanhan kaatopaikan ja uusien jätetäyttöjen pintarakenteiden vaurioituminen ja pintavaluntavesien pääsy kosketuksiin jätetäyttöjen kanssa tulee estää ja mahdolliset vauriot tulee korjata välittömästi.

Kuljetusten haittojen osalta haittojen lieventämisen mahdollisuuksista tulee neuvotella tiepiirin ja muiden toimijoiden kanssa, ks. edellä.

Vastauksena mielipiteissä esiin tuotuihin pelkoihin tulisi todeta, että jätteiden kansainvälisiä siirtoja valvoo Suomen ympäristökeskus, ja hankkeesta vastaava voisi esimerkiksi antaa mahdollisia lisätietoja toiminnastaan.

Arviointiohjelman kirjallisuuslähteet ovat ajantasaisia ja keskeisiä tiedon lähteitä alueen ympäristöstä, suunnitelmista ja lainsäädännöstä. Lähteissä ei ole vielä mainittu, mitä arviointiohjelmassa tarkoitettuja vastaavan tyyppisiä hankkeita koskevia asiakirjoja tullaan käyttämään ilman kohdistuvien päästöjen ja niiden vaikutusten arvioinnissa.

Vertailu

Arviointiohjelmassa on esitetty yleisesti vaihtoehtojen vertailua ja vertailumenetelmää. Arviointiselostuksessa tulisi kuvata käytettävä vertailumenetelmä ja arvioinnin kriteerit tarkemmin sekä vertailun tekijä, erityisesti merkittävyyden arvotuksen osalta. Vertailussa tulee ilmetä, miten mm. mielipiteet ja asukaskyselyn tulokset on otettu huomioon merkittävyyden kriteerinä. Vertailussa tulee säilyttää tieto vaikutusten kohdentumisesta tai esittää lisäksi yhteenvetotaulukko, jossa tieto on eritelty esimerkiksi kohderyhmittäin, maantieteellisesti, ajallisesti, keston mukaan.

Vaihtoehtojen vertailussa tulisi olla mukana myös vaihtoehtoiset liikennereitit ja pintavesien valumareitit. Vertailtaviin tekijöihin tulisi lisätä vaikutukset Ruonanjoen Natura-arvoihin.

Hankkeen rakentamis-, toteuttamis- ja sulkemisvaiheen vaikutukset eroavat toisistaan, ja erot tulevat esille arvioinnissa. Mikäli arvioinnin perusteella hankkeen eri toteuttamisvaiheiden vaikutukset eroavat toisistaan, myös niiden erot olisi tuotava esille. Lisäksi tulee vertailla suoto- ja likaisten hulevesien käsittelymenetelmiä.

Yhteenveto keskeisistä arviointiohjelman täydennystarpeista

Ruonanjoen arvot ja pintavesiin kohdistuvat päästöt

Ruonanjoen Natura-arvoja todennäköisesti merkittävästi heikentäviä vaikutuksia ei voida arviointiohjelman perusteella pitää poissuljettuina. Natura-arvioinnin liittäminen YVA-menettelyn yhteyteen on siten suositeltavaa. Ruonanjoen suojeluarvoihin kohdistuvat vaikutukset ovat muiltakin osin keskeisiä arvioinneissa.

Hankkeesta vastaavan tulee selvittää vaihtoehto, jossa hule- ja jätevedet johdetaan Ruonanjoen valuma-alueen ulkopuolelle.

Hule- ja jätevesiin joutuvien haitallisten aineiden riittävän tarkka selvittäminen, puhdistusmenetelmien tehokkuus ja toimintavarmuus sekä puhdistettujen vesijakeiden johtaminen alueelta ovat keskeisiä arvioinnissa ja hankkeen toteuttamiskelpoisuudelle ympäristövaikutusten kannalta. Lisäksi murskauksen pölyjen leviämisen estäminen on keskeistä Ruonanjoen, muun luonnon ja asutuksen läheisyyden vuoksi.

Liikenne, liikenneturvallisuus, elinolot ja viihtyvyys

Liikenneturvallisuuteen ja tienpitoon liittyvistä arvioinneista ja suunnitelman toteuttamiskelpoisuudesta tulee olla yhteydessä Tiehallinnon Hämeen tiepiiriin. Samoin tärinähaittojen tunnistamisessa yhteistyö on tarpeen.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin rajauksessa tulee ottaa huomioon kuljetusten merkittävä osuus ympäristövaikutuksissa. Viljakkalan kunnan sosiaali- ja terveystoimen omaisin tulee olla yhteydessä.

Melu

Ohje-arvojen lisäksi meluhaittojen arvioinnissa tulee ottaa huomioon erityisesti toimintojen melun laatu ja luonne sekä hankkeen sijoittuminen hiljaiselle alueelle ja liikennemelun osalta oppilaitosten ja vesistöjen läheisyys. Lisäksi mahdollisuuksien mukaan tulisi ottaa huomioon Savunsillan –Vironvuorten osayleiskaava-alueelle suunnitellun teollisen toiminnan ja liikenteen aiheuttama melu.

Melumallituksessa tulee ottaa huomioon, että osa louheen käsittelystä voi ajoittua erilleen rakentamisesta ja on luonteeltaan jatkuvampaa. Tulosten tulisi olla hyödyllisiä hankkeen eri toteuttamisvaiheiden meluntorjunnan suunnittelussa. Mallituksessa tulee ottaa huomioon Vironvuorten korkeusasema suhteessa ympäristöönsä ja jätetäytön kohoamisen vaikutus melulähteen sijaintiin.

Haittojen lieventäminen ja epävarmuus

Haittojen lieventämisessä tulisi tutkia mahdollisuudet muodostaa haittoja lieventäviä vaihtoehtoja ja alavaihtoehtoja. Hankesuunnitelman kehittäminen voi olla tarpeen erityisesti Natura-arvoihin kohdistuvien haitallisten vaikutusten estämiseksi.

Arvioinnissa tulee poistaa yhteysviranomaisen lausunnossa tunnistettuja epävarmuuksia.

Yhteysviranomaisen pitää arviointiohjelmaa riittävänä täydennettynä lausunnossa esitetyllä tavalla.

Johtaja

Ulla Koivusaari

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

Suoritemaksu 5850 €

Maksun peruste ja oikaisuvaatimus

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n ja ympäristöministeriön asetuksessa (1237/2003) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti: 1 kunta 3910 € ja 2 seuraavaa kuntaa kukin 970 €, yhteensä 5850 €. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Yhteysviranomaisen lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille. Kopiot arviointiohjelmasta saaduista lausunnoista ja mielipiteistä lähetetään liitteenä vain hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään Pirkanmaan ympäristökeskuksen arkistossa.

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävissä internetosoitteessa:

<http://www.ymparisto.fi/yva> (alueelliset ympäristökeskusten YVA-sivut – Pirkanmaa – vireillä olevat YVA-hankkeet), johon linkki Viljakkalan kunnan sivulta.

Lausunto on yleisön nähtävillä vähintään kuukauden ajan seuraavissa paikoissa:

Viljakkala: kunnanvirasto, Aittatie 2 ja kirjasto, Viljatie 8

Hämeenkyrö: kunnanvirasto, Härkikuja 7, Hämeenkyrön kirjasto, Kyrönsarventie 16, Kyösköskosken kirjasto, Koskilinnankuja 3 ja kirjastoauto

Ylöjärvi: ympäristötoimisto, Kuruntie 14 ja kirjastossa, Kärpantie 2.

Tampere: Pirkanmaan ympäristökeskuksessa, Rautatienkatu 21 B, 7. krs.

TIEDOKSI Lausunnonantajat

Ympäristöministeriö

Suomen ympäristökeskus (lausunto ja 2 arviointiohjelmaa)

Alueelliset ympäristökeskukset